

ANUL XXII - NR 29 (945) - 14 IULIE 1973

Flacăra

«MOBRA» = 50 cmc
«MOBRA» = 4 cai putere
«MOBRA» = suspensie hidraulică
«MOBRA» = stabilitate și confort
«MOBRA» = 100 km de relaxare cu numai 5 lei
«MOBRA» = parcare fără dificultăți
«MOBRA» = 6 325 lei
Motoreta «MOBRA» — utilă în orice călătorie!

Motoreta «Mobra» se poate cumpăra și
minim

cu plata în 24 rate lunare cu un avans
de 950 lei.

M O B R A
50

EXERCITIUL ZILNIC AL PARTICIPĂRII

UN DEMARAJ PUTERNIC

Despre succese, realizări, despre tot ce a fost bine și frumos, o singură pagină. Una singură din toate cele 27 cit cuprinde la Uzinele de utilaj chimic «Grivița Roșie» darea de seamă întocmită în februarie de Comitetul oamenilor muncii. Pe 1972, producția globală a fost îndeplinită cu o depășire de 19 516 000 lei, angajamentele luate pe același an au fost depășite cu 33 326 000 lei la producția-marfă. Și tot prin graiul cifrelor, câteva victorii de prestigiu în domeniul creșterii productivității muncii și al reducerii prețului de cost. Și cam atât...

...Apoi câteva rînduri albe (traduse în ședința respectivă printr-o pauză de câteva secunde, consumată într-o liniște atât de adîncă, încît toată lumea prezentă a înțeles că furtuna e pe aproape) și reluarea raportului de la mijlocul paginii printr-un «tovarăși!» dactilografiat cu majuscule.

«Felicităm colectivul nostru pentru succesele dobîndite dar...» și urmează «lipsurile», care sînt atât de multe, încît autorii dării de seamă au ținut să le facă publice pe parcursul a 26 de file. Șapte sute douăzeci și opt de rînduri acide, vehemente, o ofensivă necrutătoare împotriva indolenței, indisciplinei și lucrului făcut de mîntuială, un veritabil car de foc în galop prin toate compartimentele, secțiile și ungherele marii întreprinderi. În anul precedent, pierderile datorate rebuturilor și operațiilor de remaniere se apropie de cifra de 4 milioane lei. Timpul pierdut de pomană din pricina învoierilor, absențelor nemotivate și concediilor fără plată însumează mii de ore-om. Sînt criticați fără menajamente unii dintre cei mai cunoscuți și apreciați salariați ai uzinei. Între aceștia, inginerul Ion Herdea, de la secția reparații mecanice, autorul unor valoroase inovații și sudorul-șef Iulian Anghel, de numele cărui sînt legate câteva dintre cele mai spectaculoase realizări ale colectivului uzinal: sudarea coloanelor multistrat și sudarea titanului (premieră națională).

Ce să mai spunem, ce să mai credem? M-am așezat într-un fotoliu ca să-mi trag respirația și ochii mi s-au oprit pe două diplome înrămate cochete și puse la vedere pe unul din pereții biroului. «Pentru merite excepționale (reproduc din memorie) obținute în cadrul întrecerii socialiste pe anul 1972, se conferă Uzinei de utilaj chimic «Grivița Roșie» locul II pe țară în ramura construcțiilor de mașini grele». Cea de a doua consfințea o altă victorie: obținerea în același an a locului I și a drapelului roșu de întreprindere fruntașă pe ramură.

— Care este adevărul adevărat, tovarășe Constantin Buzatu?

— Critica și autocritica, ne spune președintele comitetului sindical, sînt mană cerească ori de cîte ori un colectiv de muncă sudat își analizează cu luciditate lipsurile, oamenii își spun pe șleau păreri și o fac gîndindu-se că lichidarea neajunsurilor e spre binele tuturor. În orice familie de gospodari se întîmplă la fel: omul își face socotelile, trage învățăminte din greșeli și nu e niciodată mulțumit cu ce-a agonisit. Nimeni nu stă să adulmece aromele succeselor. La ora cînd a fost întocmită respectiva dare de seamă, toată lumea din uzină cunoștea realizările, frunțași își aveau portretul pe panourile de onoare, iar reușitele colectivului nostru făceau obiectul unor largi dezbateri în coloanele ziarelor. De ce să vorbim despre lucruri cunoscute și arhicunoscute? Mai puțin dintre noi știau însă că, după aproape șapte luni de la Conferința Națională a partidului, uzina mai avea încă multe de făcut pentru a deveni din toate punctele de vedere o unitate economică model. Am analizat cu severitate felul în care au fost respectate indicațiile exprese ale secretarului general al partidului nostru: folosirea intensivă a capacităților de producție, scurtarea termenelor de execuție, folosirea capacităților de producție, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale. Iar analiza a fost făcută de către comiteele și comisiile de oameni ai muncii, criticile și sugestiile au venit deci din partea unor oameni legați nemijlocit de producție, bărbați în toată firea care nu se tem de critică și nu dau bir cu fugiții la prima sancțiune. Iată de ce nimeni nu s-a speriat de tonul dării de seamă, iar dacă uzina a făcut de atunci pași apreciable, faptul se datorește tocmai aplicării cu strictețe a principiului muncii colective, noilor relații economice și juridice din sfera producției materiale.

— Prin ce rezultate se recomandă activitatea ultimelor șase luni?

— În acest răstimp, angajamentul anual la producția globală a fost realizat și depășit cu 5 milioane lei.

— Documentele elaborate de Conferința Națională a partidului menționau că în 1973 productivitatea muncii va trebui să crească pe salariat cu 9 la sută.

— Sporul obținut la «Grivița Roșie» este de 12 la sută. ...Sau un demaraj puternic cu ample propulsări în toate compartimentele creatoare ale uzinei. O întrupare pe viu, la scara realității, a cuvintelor rostite cu un an în urmă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în înaltul forum al comunistilor români: «Se poate spune că astăzi trăim momente de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii».

Liviu TIMBUS

CALCULATORILE ELECTRONICE VOR PRELUA MUNCA INTELECTUALĂ DE RUTINĂ

Orientarea cercetării științifice spre probleme de interes major ale economiei noastre naționale, concentrarea tuturor forțelor de cercetare într-o direcție unică pe baza unui program unic — sarcini fundamentale trasate în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 — au direcționat și eforturile specialiștilor care lucrează într-un domeniu relativ nou și de largi perspective: acela al prelucrării automate a datelor. O hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român care a precedat cu puțin Conferința Națională de anul trecut sublinia: «În condițiile creșterii complexității economiei naționale, cerințele planificării și conducerii social-economice impun să se acorde o atenție din ce în ce mai mare aspectelor informaționale ale activității umane în procesul muncii și în luarea de decizii care să contribuie la progresul și bună funcționare a întreprinderilor, organizațiilor și a societății în ansamblul ei, în concordanță cu obiectivele fâuririi societății socialiste multilateral dezvoltate».

Același document de partid indica drept coordonate esențiale ale perfecționării activității în toate domeniile și ramurile economiei naționale crearea unui sistem informațional cuprinzător și operativ, dotarea economiei naționale cu mijloace moderne de prelucrare a datelor.

Ce a însemnat anul curs de la Conferința Națională a partidului — an de muncă susținută, concretă — pentru specialiștii care lucrează în acest domeniu cu vaste implicații în viața economică, științifică, tehnică, administrativă și de conducere? Ce a însemnat acest an în special pentru Institutul central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare? Am adresat aceste întrebări inginerului Mihai Varia, șef de sector la acest institut.

— România se numără printre puținele țări din lume care au atacat într-o concepție unitară problema utilizării tehnicii moderne de calcul la nivel național, ne-a spus domnia-sa. S-au dat și multe soluții originale, întreg programul de zece ani (1971—1980) stabilit de partid pentru perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și de dotare a economiei naționale cu tehnică de calcul, fiind menit să contribuie la grăbirea dezvoltării economico-sociale a țării noastre.

Calculatoarele vor prelua astfel munca intelectuală de rutină. În acest mod întreaga capacitate intelectuală va fi îndreptată spre creație și nu spre ceea ce am putea numi, în sens foarte larg și deloc peiorativ, **contabilitate**.

— Cîteva realizări concrete ale institutului dumneavoastră?

— În institut s-au elaborat modele și programe pentru activitatea de planificare, investiții, optimizări etc. — care sînt în curs de experimentare la unități-pilot, în vederea generalizării. Pentru a se introduce sisteme de conducere cu mijloace de automatizare în unități economice, des-

fășurăm o amplă activitate de proiectare, întocmind proiecte-tip și metodologii.

În prezent 18 centre teritoriale de calcul electronic în capitale de județ desfășoară o activitate susținută în acest context general. Iar prin eforturile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din Institutul pentru tehnică de calcul și din fabricile noastre de calculatoare electronice, s-au pus la dispoziția unităților din economie un număr însemnat de mașini de calculat, de facturat și contabilizat, precum și de calculatoare electronice, ceea ce a contribuit la ținerea unei evidențe mai bune, la utilizarea mai eficientă a utilajelor, fondurilor și forței de muncă.

— Prezența tot mai marcată a calculatoarelor electronice în viața noastră economică reclamă desigur un număr mereu crescînd de cadre. Putem ține pasul?

— Numai în ultimele 12 luni au fost pregătite, prin cursuri postuniversitare, 1 340 cadre cu studii superioare recrutate din întreprinderile interesate și 766 cadre cu studii medii, pregătite prin cursuri postliceale, ceea ce, pentru noi, înseamnă un efort destul de substanțial. Cît privește interesul tineretului pentru domeniul prelucrării automate a datelor el poate fi apreciat și după un fapt aparent minor, dar semnificativ: numărul mare de candidați care s-au prezentat la concursul de admitere la cele cinci licee de specialitate din țară. La liceul pentru prelucrarea automată a datelor din București, media de admitere a ultimului candidat a fost 8,25!!

— Perspective?

— Trecerea întregii activități de introducere a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor sub îndrumarea și controlul Consiliului Organizării Economico-Sociale dovedește atenția pe care o acordă conducerea superioară de partid și de stat pentru acest domeniu cu nenumărate implicații în toate ramurile economiei naționale. Prin actele normative în curs de pregătire de către Consiliul Organizării Economico-Sociale, care se încadrează în procesul general inițiat de conducerea de partid și de stat în vederea îmbunătățirii structurilor organizatorice și de personal din toate ramurile și domeniile vieții economice și sociale, se vor asigura condiții pentru trecerea pe o treaptă superioară a activității de conducere cu mijloace de automatizare.

Astfel a încheiat interlocutorul nostru succintul tur de orizont al preocupărilor anului 1973 într-un domeniu major al cercetării științifice și tehnice românești, vizînd modernizarea întregii activități de conducere. Este de asemenea una dintre realizările importante ale acestui an hotărîtor al cincinalului.

Lionel NIȚESCU

PE DUNĂRE, LÎNGĂ CHIȘCANI, EROISM SUBÎNȚELES

Căldură toridă. Cîmp. Drumuși. Praf. Albicioși ca și cerul, ca și Dunărea în lumina amiezii. Lîngă Dunăre, la 15 km de Brăila, la Chișcani: termocentrala. Coșul de evacuare. Pe cei două sute de metri înălțime, puncte mișcătoare: oameni. Sala mașinilor, corpul intermediar, sala cazanelor. În fapt, fiecare — o uzină ridicată pe verticală. Canale de legătură cu fluviul. Mașini, macarale, poduri rulante, excavatoare, pompe, schele, măști de protecție, sudori. Adică etapa întii. Termen de dare în folosință: august 1974. Mai departe: șanțuri, gropi, apă, noroi, mașini și oameni. Etapa a II-a. Și din nou cîmp pînă la coloanele de fum ale Combinatului de celuloză și hîrtie.

Rezultatul acestei construcții, aproape de două ori energia furnizată de partea română a hidrocentralei de la Portile de Fier, vizează nu atît interesele Brăilei, cît ale economiei naționale în general. Integrearea industrială a termocentralei în viața orașului este demonstrată indeosebi statistic, ridicînd valoarea producției globale cu aproximativ 10 la sută; dar totodată înseamnă 1 200 de apartamente date în folosință pentru uzul temporar al lucrătorilor de pe șantier, ca și 8,5 milioane lei investiții pentru transportul în comun.

În prima etapă termocentrala va avea o putere instalată de 630 megawați și 1 200 megawați în final. Adică, spun constructorii, va fi a doua mare termocentrală din țară, după aceea de la Turceni, ale cărei lucrări abia au început. Dar oricum este prima termocentrală fondată în întregime

acțiunea fază lungă

PREZENȚI LA FAȚA LOCULUI, REPORTERII NOȘTRI VĂ RELATEAZĂ DESFĂȘURAREA UNEI MISIUNI NOCTURNE DE CONTROL RUTIER ÎNTREPRINSĂ DE OPT ECHIPAJE DIN DIRECȚIA CIRCULAȚIEI. ȘI-AU MAI DAT CONCURSUL OFİTERI ȘI SUBOFİTERI DIN CADRUL SERVICIILOR DE CIRCULAȚIE ALE JUDEȚELOR ILFOV, PRAHOVA, DİMBOVIȚA ȘI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

BEZNA LUMINII

Odată apărută și înțeleasă, lumina a început să fie folosită în nobilul scop de alungare a întunericului. Dar pentru că bezna — chiar și cea de pe șosele — nu cedează cu una, cu două, s-a inventat o lumină mai strașnică. Numele ei este FAZĂ LUNGĂ. În variantă automobilistică ea este aceea care-l ajută pe conducătorul auto să ajungă și pe timp de noapte la destinație. Numai că, la fel ca toate binefacerile lumii moderne, folosirea anapoda a fazei lungi este de multe ori un pericol mortal. Fiindcă utilizată nerațional, faza lungă dă conducătorului auto o liniște criminală care-l face să uite de semenul său automatizat care circulă din sens opus. Egoismul de a te simți în maximă siguranță circulând numai cu fază lungă poate ucide oricând. Îl poate ucide pe cel orbit, — așa se numește efectul folosirii neregulamentare a fazei lungi —, te poate ucide pe tine, vehiculul tău putând fi tamponat de conducătorul auto căruia i-ai inundat ochii cu o mult prea mare și nefolositoare lumină.

Despre toate acestea, ca și despre altele, discutăm în noaptea de 7 spre 8 iulie împreună cu locotenentul major Ion Șerbănescu și plutonierul major Mihai Melinte, alături de care participăm, pe șoseaua București-Ploiești, varianta Buftea, la acțiunea FAZĂ LUNGĂ. Și acum, faptele.

OR FI 50, 100, 150, 200 ori 250?

Printre cei care nu au respectat indicațiile legale cu privire la folosirea luminilor în cazul întâlnirii unui vehicul ce vine din sens opus au fost Constantin Birsan — Fiat 850, 2-B-2064 — și conducătorul autocamionului

cu numărul 21-BV-1763. Primul a efectuat toate variantele în afara celei corecte. Rînd pe rînd a folosit luminile de poziție, faza scurtă, faza lungă, apoi iar luminile de poziție pentru ca tocmai în momentul cînd s-a aflat la cîțiva metri de vehiculul ce venea din sens opus să treacă pe fază lungă. Lucrurile s-au lămurit cînd Constantin Birsan, posesor al permisului de conducere auto din ziua de 2 iulie 1973!, a început să-i «explice» ofiterului de miliție regula de folosire a luminilor pentru cazul menționat. Din ceea ce spunea Constantin Birsan nu se înțelegea decît un singur lucru: că habar n-avea, că uitase numai după 4 zile de la obținerea permisului paragraful referitor la folosirea luminilor pe timp de noapte.

În ceea ce-l privește pe conducătorul autocamionului 21-BV-1763, el a mărturisit cu mîna pe inimă că din 1968, de cînd a obținut permisul, n-a mai aruncat ochii pe regulament. De aceea, distanța la care trebuie schimbată faza lungă cu cea scurtă în cazul întâlnirii unui vehicul ce vine din sens opus, conducătorul cu pricina a «apreciat-o» între 50, 100, 150, 200, 250 de metri.

M-AȚI SUPĂRAT DE CÎND NU MAI SCRIEȚI «LUMEA CA LUME»

Alții pornesc la drum cu defecte, mai mari sau mai mici, ale sistemului de semnalizare.

Tudor Dumitru (Dacia 1100, 1-IF-1040), strungar la Fabrica de ambalaje-Buftea nu are fază lungă la farul din dreapta.

Ion Constantinescu (I.M.S., 4-B-2572) are farurile dereglate, iar semnalizatoarele de poziție din dreapta nu funcționează. În schimb, Ion Constantinescu are umor. El îi explică ofiterului de miliție pe un ton ușor didactic iritat: «E normal, tovarășe. că dacă nu merge al

din față nu merge nici al din spate». Ofiterul «bagă la cap» și-l întrebă pe Ion Constantinescu cum se procedează la întâlnirea unui vehicul pe timp de noapte. Explicația lui Ion Constantinescu este cu desăvîrșire eronată, dar el își păstrează umorul.

Petre Josan (Fiat 850, 2-B-9068) circulă fără bec la indicatorul de număr al mașinii. Și-a verificat mașina la plecare? Vai, se poate? Cum să nu. Atunci de ce n-are lumină la indicatorul de număr? A, e puțin slăbit beculețul. Să vedem beculețul? Da. Imediat. Aoleu, nu mai e. Ce să-i faci, tovarășe Păunescu (P.J. vede bine pe timp de noapte), niște hani trebuie dati. Gata, îi dau eu, dar să știți că m-ați supărat de cînd n-ați mai scris «Lumea ca lume». Cum? Ia, o scrieți? Păi cum dracu' de nu știu și eu dom'le?

Dacă pe timp de noapte ar fi nevoie de papagal și nu de sistem de semnalizare și altele, Petre Josan n-ar avea probleme.

DOMN' ȘEF, VĂ ROG DIN CEA MAI MARE RUGĂMINTE A MEA

Așa se lamenta Andrei Dumitru. Spunea că a tras în brazdă de la 5 dimineața și pe urmă a vrut să se răcorească. Două beri, domn' șef, numai două. N-am nimic. Dar după cum se clătina tractorul 41-IF-3538, lucrurile erau clare. Fiola s-a colorat și Andrei Dumitru a plătit pentru fiecare bere cîte 250 de lei. Suspendarea carnetului pe 30 de zile. Domn' șef, nu-mi luați permisul, vă rog din cea mai mare rugămintă a mea. Ofiterul completează procesul verbal. Domn' șef, nu scriți așa ceva că mă nenorociți. Pierd totul. Îmi ia tractorul și-l dă altuia. Ce-o să fac cînd mi l-o lua? Gîndiți-vă. Andrei Dumitru își aduce aminte, acum, că are și trei copii. Plînge din ce în ce mai tare. Domn' șef, n-am plîns nici în fața lui mama cum plîng în fața dumneavoastră. Mă uit la ofiter. E trist. M-aștept să șovăie, dar n-o face. N-o face tocmai pentru că Andrei Dumitru are trei copii ai căror tată trebuie să vină în fiecare seară acasă.

Dorin TUDORAN

FLACĂRA PE ȘOSELELE ȚĂRII

cu nr. 31-B-7827 era fără lumini, fără frână, iar șoferul a exclamat: «Foarte bine că-mi luați talonul. Două zile a stat la verificare la garaj și nimic nu i-au făcut! De ce nu veniți la garaj la Ferentari să vedeți cum se face verificarea tehnică?» De aceeași părere este și șoferul de pe 31-B-7490, care remarcă la fel de caustic lipsa de interes a tehnicianului de la garaj.

S-ar putea să facem într-o bună zi și o anchetă la garajele I.T.B. pentru a verifica verificarea tehnică. Până atunci însă nu ne rămâne decât să constatăm formele incipiente ale unor abateri de la legile circulației, care nu aduc bine nimănui. Nu se poate oare să fim mai atenți cu vehiculele cărora le încredințăm nu numai dorința noastră de a străbate spațiul mai iute, dar și propria noastră viață?

Rodica POP

CONTRAVENȚII DE BUN SIMȚ

Starea tehnică a mașinii este o condiție de importanță vitală. Atât pentru conducătorul unui autovehicul, cât și pentru cei din preajma sa. Starea fizică a conducătorului este o condiție la fel de importantă.

— «Duc cartofi de la Zimnicea către Suceava. Cred că o să conduc toată noaptea fiindcă am pierdut două zile bune cu încărcatul. Trebuie să ajung repede, altfel se strică marfa. O să merg pînă mi se închid ochii. Văd că tot scriți acolo în carnet, sinteți de la «reflector»? Dom'le, zău, mai bine plătesc o amendă decît să mă dați la ziar sau la televizor să ridă toată lumea de mine». (Șofer Grigore Ioan, camion: 21-SV-1052, proprietate I.L.F.-Suceava.)

— «Am tras aici pe dreapta că mă luase somnul. Dorm o oră-două și plec, mă grăbesc. Sînt încărcat cu 20 de porci. Pretențioși ai naibii. Numai noaptea pot să merg, ziua nu le priește, e cald și mor ei, porcii. De cînd n-am mai dormit? Păi, m-am sculat azi dimineață la cinci (acum este ora 23,30 n.n.), de atunci n-am mai dat geană pe geană.» (Șoferul mașinii 21-TR-2879 proprietate I.A.S.C.I.P.-Zimnicea.)

Pusă în practică, ne spune tovarășul căpitan inginer Iona Mircea, expresia «merg pînă mi se închid ochii» are uneori efecte echivalente cu ruperea barei de direcție sau îngurgitarea de către șofer a două-trei coniacuri mari. Lucru grav, dată fiind imposibilitatea noastră, a organelor de control, de a verifica starea fizică a șoferului, uneori orbit pînă la fatalitate de importanța competiției cu timpul de transport. Chiar dacă asemenea cazuri sînt în proporție de unu la mie, situația rămîne îngrijorătoare raportată la numărul mereu crescînd al conducătorilor auto din țara noastră. Un alt caz frecvent, continuă căpitanul Șerban Ilie, neprevăzut în legile circulației, este «orbirea prin oglindă». Mulți șoferi, fără să țină cont de faptul că au drumul luminat de mașina din față, aprind faza mare care din oglindă se reflectă direct în ochii conducătorului acestuia. Din păcate, acțiunea nu este contravențională, reducîndu-se doar la o chestiune de bun-simț, de fair-play, dacă vreți.

George STANCA

ȘI AICI, JOS, CINEVA TE IUBEȘTE

Raidurile efectuate de miliție în noaptea de sîmbătă, «filtre totale», cum le numesc zeloșii ingeri păzitori cu șepci albe, nu sînt cituși de puțin întimplătoare. Ele fac parte dintr-o întreagă campanie care nu-și propune «drept scop principal — după cum îmi declara înărun locotenentul Petre Burcea — sancțiunea în sine, într-un fel nici nouă nu ne place, ci trezirea unei conștiințe specifice peotriva specificiei îndeletnicirii care este șoferia». Eu aveam să mă conving că acțiunea comună programată pentru orele 20,000 nu e specială mult mai devreme, încă din după amiaza aceleiași sîmbete cînd, la doi pași de redacție, am descoperit un șir de taximetre, autoturisme și camioane parcate la intrarea în Parcul Herăstrău.

Trei plutonieri de la circulație, Badea Ion, Ilie Alexandru și Stoian Vasile (I.M.M.B., sediul din str. Logofăt Udriște) erau în fierbere. Undeva, pe șoseaua Kiseleff, între restaurantul «Miorița» și Arcul de triumf, o Dacie era foarte pașnic parcată pe dreapta. Cei din mașinile care o depășeau n-aveau de unde să știe că în fata acesteia fusese plasat un aparat ce funcționa cam bizar: cu de la sine putere, una, două se declanșau automat cînd un turism depășea 80 kilometri pe oră, iar un camion 60 kilometri pe oră. Pentru cei care cunosc regulile de circulație în oraș e lesne de observat că miliția acordase o toleranță de 20 kilometri pe oră. Și cu toate acestea contravențiile nu erau deloc prea rari. Cam la 3-5 minute, aparatul de recepție din Piața Scînteii prindea glas și o nouă mașină (numărul, marca și culoarea) era indicată spre a fi oprită.

Motivele sînt din cele mai diverse și hazlii, motive de nezdruccinat fiecare în parte pentru cel ce-l invocă. «A intrat dracu-n mine». «Am apăsător pe accelerator fără să-mi dau seama». «Șoseaua asta te-ndeamnă la zbor» etc., etc. Iar Stanciu Constantin, taximetrist de la Autobaza 2 «Galați», îmi spune că avînd doi turiști americani, grăbiți să ajungă în Afganistan, n-a avut ce face. Bineînțeles că n-a avut ce face și a plătit o amendă de 250 lei.

I-am lăsat pe cei trei plutonieri să-și vadă de treabă, o treabă bună și recomandabilă a fi făcută mai des, și m-am grăbit spre punctul de întîlnire stabilit. Urma o noapte plină de inedit și peripeții de tot felul, afară din Capitală, pe șosele și drumuri bîntuite de acești oameni amendați în mașinile lor zburătoare.

Toma MICHINICI

Beția vitezei scurtează drumul dintre viață și moarte!

PREA MULTĂ LUMINĂ STRICĂ

«Prea multă minte strică» — sună titlul unei vestite comedii clasice. Noaptea, pe șoseaua București-Buftea, la kilometrul 37, oricît ar părea de paradoxal, și **prea multă lumină strică**. De postul de control ad-hoc se apropie o adevărată constelație pe roți. În orele libere, constelația este un tractor aparținînd fermei nr. 8 Crevedia. Noaptea, ea trece pe post de constelație zburătoare, neînmatriculată nici în catalogul galaxiilor, nici la organele de circulație. În schimb orbește pionii și vehiculele care circulă în sens invers pe șosea.

Dealtfel, tractoristul Nae D. Ion nici n-are permis de circulație, în schimb posedă ordinul de serviciu 845 semnat de economistul fermei, Marin Chiriac, atestînd că se duce la Cornești pentru a aduce muncitori.

Căpitanul Andrei Gătina, care ne însoțește, comentează: «Adevărul este că adesea adevărații inovatori de accidente sînt cei care îl trimit în cursă pe un conducător care n-are calificarea, n-are permisul necesar. Pentru ei e mai simplu să facă un ordin de serviciu și să zică: „dă-i bătaie“».

De postul de control se apropie autobuzul 32-B-4351, care circulă pe linia București-Crevedia. Cu mașina aceasta s-a întimplat ca la școală: elevul o încurcă la tablă, dar îl asigură pe profesor că de fapt chiar în dimineața aceea a învățat lecția pe de rost.

Ofiterul de miliție îl roagă pe șoferul Nicolae Nicolae să aprindă succesiv diferitele faruri ale mașinii, pentru verificare.

— Faza scurtă... Bun... Acum faza lungă...
— Tii, nu mai merge!
— Să încercăm încă o dată.
— Nu vrea, și pace. M-a dat de rușine. Și chiar azi am făcut luminile!
— Dumneata singur le-ai făcut?
— Nu, electricianul de la depoul D.R.T.A.-3.
— Cum îl cheamă?
— Costel.
— Costel și mai cum?
— Nu știu. Așa-i zice toată lumea. Costel.
— Dar pe șeful de coloană care te-a lăsat să pleci așa cum îl cheamă?
— Eugen Dragomirescu.

În timp ce «elevul» Nicolae Nicolae a cam băgat-o pe mîneacă în fața examenatorului, ne bucură faptul că putem consemna și «elevii silitori», care nu umblă cu scuze, cu ofuri și bilbieli. Bunăoară conducătorul auto Mircea Bică, de la Consiliul popular al sectorului VIII din Capitală, de sportînd muncitori, are mașina

în perfectă stare de funcționare.

Dar iată că de noi se apropie vertiginos o nălucă, făcînd «opturi» periculoase. Nici o lumină, nimic. Mai aproape de noi, autorul «opturilor» se dovedește a fi pămîntean, un biciclist fără far.

— Ați băut?
— Ei, așa puțin.
— Dar farul?
— ...
— Tovarășe locotenent-major, adă fiola.
* — Nu e nevoie. Doar v-am spus că am băut. Un vermut.
— Numai unul?
— Oricum, nu destul ca să fiu mort.
— De unde știi ce se poate întimpla pe o șosea aglomerată, noaptea, cînd circuli fără far și cu chef?! Cine ești dumneata?

Năluca bolborosește ceva din care nu se distinge decît cuvîntul «boroboată».

— Nu te întreb ce-ai făcut, ci care este numele dumitale.

— Păi asta e: Boroboată Dumitru, să trăiți. Boroboată de la Combinatul avicol Crevedia.

...Și iată așa s-au depănat discuțiile la kilometrul 37. Unele soldate cu amenzi, altele cu avertismente date cu sollicitudine de lucrătorii de miliție, altele cu un cuvînt de laudă, pentru cei cu «zece».

Dar pentru mine discuția cea mai plină de miez a fost aceea pe care am purtat-o la înapoiere cu maiorul Gh. Diniță, care mi-a spus:

— După părerea mea «faza lungă» pe șosea — atunci cînd trebuie să mergi cu «faza scurtă» — nu reprezintă o simplă contravenție tehnică. E vorba de ceva mai profund: este o problemă de educație. Eu cred că la volan te comporți ca în viață. Mi-aduc aminte de un caz petrecut la Bacău. Un scandalagiu făcuse un accident fiindcă nu admitea să fie depășit. Soția sa mi-a spus: «Așa e și acasă, nu acceptă să fie depășit, vreau să spun că el trebuie să comande». Da, cel care merge tot timpul cu faza lungă vrea să domine. E un egoist pe care nu-l interesează decît persoana lui. Bagă șapte faruri și s-a topit în noapte. Ce se întimplă după el nu-i treaba lui. Chiar dacă face moarte de om».

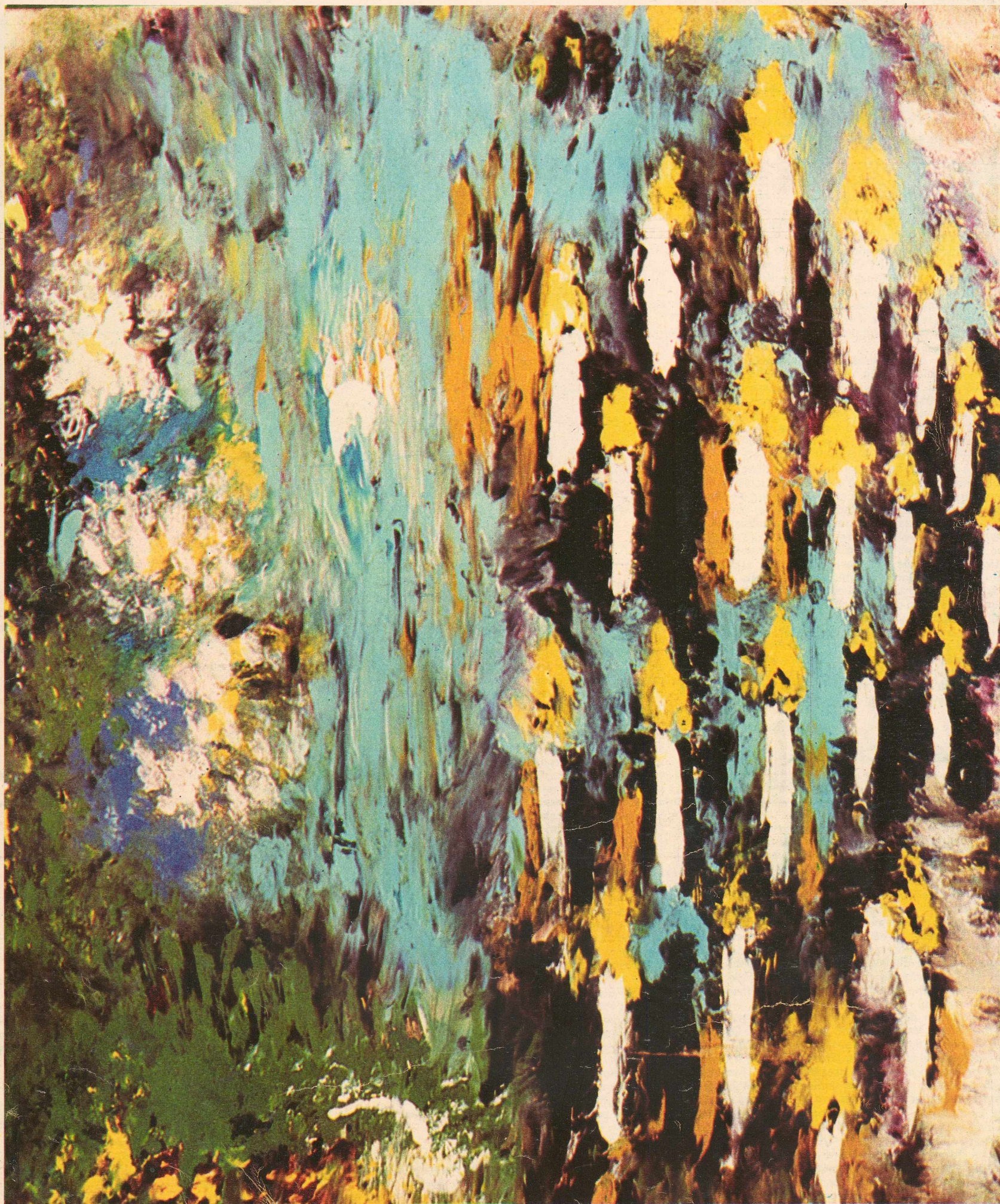
Noroc — mi-am spus în gînd — că se găsește cine trebuie care să-i strige, din cînd în cînd: «Mai pune faza scurtă, stimabile».

Lionel NIȚESCU

ARTE

Simona NISTOR:

«PICTEZ CU DEGETELE»

MISSA SOLEMNIS

Dacă am spune că nu ne place pictura pe sticlă, dar că opera Simonei Nistor pe acest material ne încântă, n-am exprima decît parțial gîndul nostru veritabil.

Simona Nistor este în plus — și simultan — bibliograf principal la Biblioteca Academiei, critic de artă și poet remarcabil (în românește și în franțuzește).

Toate aceste daruri înmănunchate — și ceva pe deasupra — izbutesc să definească o personalitate, adică una veritabilă, nu calificată astfel doar de tarifele diverselor FONDURI (literare, plastice etc.)

...Dacă am început cu pictura, este fiindcă pe această cale am avut prilejul să o cunoaștem.

Ne-a izbit din prima clipă, în tot ceea ce zugrăvește Simona Nistor, emoția și mișcarea. Nimic decorativ în arta ei — totul vine dinăuntru, văzut de acei ochi ai minții care pătrund și care transformă, ca să exprime. Culoarea ei ascultă de jocurile cele mai neașteptate ale luminii — linia fură de la flori sinuozități, frăgezimi și sugestii.

Simona Nistor pictează enorm. Interiorul ei este asaltat de opere care, după ce au acoperit zidurile, se aștern pe lingă scaune sau se ascund prin dulapuri. Această fecunditate nu are nici un fel de înrudire cu facilitatea. Este o eliberare și o dăruire în tot ceea ce trece în sticlă. Spre deosebire de mulți artiști, ea nu are secrete de atelier; tehnica ei — extraordinară totuși — nu prezintă importanță în comparație cu flacăra interioară.

Toate aceste date care sar în ochi ne-au îndemnat să întrebăm.

Și răspunsurile au fost de așa natură, încît se cer dezvăluite.

Trăim unii lingă alții, și nu ne cunoaștem. Conștiința critică ne îndeamnă totuși să luăm cuvîntul — pentru a spune sau pentru a proclama. (Cînd este, firește, cazul.)

Știm că Simona Nistor a făcut pînă acum două expoziții în Capitală, știm că are un volum monografic despre Mihaela Petrașcu sub presă, că are gata un volum de versuri inedite și altul risipit prin diverse tipărituri. Dar ignoranța noastră de pînă zilele trecute ar putea fi și a dumneavoastră astăzi!

În dorința de a scoate faclia de sub obroc, de a lumina încăperile inimii, de a afla secretele gîndului, întrebăm. Fiecare răspuns este o surpriză și o invitație.

— Care este vocația dumitale primordială? Pictura, poezia, știința cărților?

— Vocația mea este expresia. Schimb mijloacele în funcție de temă, de condiția mea sufletească și de un imponderabil. Artă, în fond, este ceea ce rămîne — din foarte multe, aparent părăsite pe drum.

În timp am început prin a desena. Apoi am făcut poezii. Mult mai tîrziu, am abordat critica. Pictura mea de astăzi se leagă foarte puțin de ceea ce desenam în copilărie; am început să zugrăvesc după ce am văzut multe muzee, multe expoziții și după ce am frecventat atelierelor artiștilor.

Am impresia permanentă că tot ce realizez în pictură este un exercițiu, un experiment. Asta, în ciuda opiniei multora dintre privitori.

Din acest motiv, schimb neîncetat — chiar pe sticlă — tehnicile și tematicile. Vîrtejul plastic în care mă aflu a împlinit trei ani. Ceea ce mi-a permis să realizez pînă acum cîteva sute de lucrări, dintre care jumătate cel puțin au plecat de acasă.

— Ce formație aveți?

— Am urmat cursuri de bibliologie și am predat la universitate ceea ce învățasem. Apoi, și în parte paralel, am luat licența în istoria și teoria artelor, pentru a deveni critic. Pînă astăzi, am tipărit circa 70 de studii în ambele direcții. Dar toate acestea fac parte dintr-un domeniu pe care numai cînd pictez mă străduiesc să-l acopăr.

Formația este, deci, universitară — dar cu aspecte științifice, literare, artistice. Aș spune că e polivalentă, dacă operele pînă acum rezultate mi-ar permite.

— Cum pictați, și de ce pe sticlă?

— Pictez cu degetele. Adică, între mine și sticlă nu există element intermediar. Pasta o iau direct din tub și o depun pe suprafața plană. În funcție de imaginea pe care urmează să o creez și care, bineînțeles, este mentală și răsturnată. Pictez ca și cînd ar fi într-o oglindă. Cînd

trec la modelarea propriu-zisă, degetele acțiunează simultan și paralel depunînd culorile de asemenea într-o ordine inversă celei din pictura obișnuită. Dimensiunile «tablourilor» mele variază, ajungînd la suprafața de aproximativ un metru pătrat. Operațiunile o îndeplinesc fără șevalet, fără paletă, fără pensulă și fără atelier.

— Cum, atunci?

— Șevaletul sînt eu. Sticla o țin în brațe și o mișc în raport cu ceea ce trebuie să cînte pe ea degetele. Uneori este harfă, alteori pian. Cînd privește atelierul nu l-am avut pînă astăzi și tehnicile mele n-au impus cu strîngentă acest cadru.

— Dar de ce pe sticlă?

— Am văzut o expoziție de pictură pe sticlă; un tablou m-a entuziasmat. El mi-a servit drept stimulente, drept punct de plecare. De atunci și pînă astăzi, am făcut un «drum lung». Nu mai seamănă în nici un fel ceea ce fac astăzi cu ceea ce am privit atunci. Dar de acolo a pornit.

— Veți părăsi vreodată acest material: sticla?

— Da. Atunci cînd îmi va ieși în cale altul, care să ducă lumina spre cer.

— Care vă sînt măștrii?

— N-am avut în realitate măștri. Dar am avut cîteva profesori, unii în liceu (Elena și Maria Chelsoi), alții mai tîrziu, printre care H. Maxy. În studiile de critică, în schimb, am fost orientată de profesorul meu Eugen Schileru; el mi-a transmis nu doar cunoștințele teoretice și interesul pentru artă, ci, mai ales, principiile etice prin care arta veritabilă se lasă filtrată, acordînd prioritate artei comunicabile larg umaniste. Urmărind creația Mihaelei Petrașcu și atmosfera atelierului ei artistic, am cîștigat sentimentul altor drumuri posibile. Cartea pe care am scris-o despre ea și care se află sub tipar va vorbi de altfel, în acest sens, mai mult decît o pot spune acum cîteva cuvînte.

Și pentru mine, natura rămîne cel mai bun profesor. Rămîne de explicat ce este pentru mine natura. Fiindcă, pentru fiecare ea este altceva.

— Dar, în fond, ce pictați?

— La început au fost florile. Am lărgit apoi temele, trecînd la peisaj, la figuri animaliere — fără să părăsesc vreodată florile. Am lucrat și cîteva portrete. Puține.

Recent — în sensul lărgirii de care vă vorbeam — am trecut în cosmos. Compozițiile mele siderale nu sînt imediat de actualitate — dar nici n-ar fi fost poate posibile acum o sută de ani. De fapt, este vorba de o nouă formă a peisajului.

— Ne-ați spus cum pictați. Am vrea să știm cum scrieți.

— De scris, cred că scriu «normal» — ca toată lumea. Pe scaun, și la birou, și cu stiloul.

— V-am citit versurile — în parte, cel puțin. De ce scrieți în două limbi?

— Scriu așa cum îmi vine. Prefer să scriu românește, bineînțeles, și ponderea producției mele este prea puțin franțuzească. Sper să-mi văd poeziile în volum — cu ilustrațiile promise de Mihaela Petrașcu. Atunci vom discuta și despre valoarea versurilor mele. Fiindcă despre un poet nu se poate vorbi numai din cîteva poeme publicate la întîmplare.

— Ce pasiuni (avuabile) vă frămîntă? Și ce nostalgii?

— Aș vrea să zbor. Dar nu în vis. Un zbor care să nu-mi interzică nici posibilitatea de a vedea, nici aceea de a cunoaște, nici aceea de a mă opri.

— Nostalgii?

— Munții noștri. Urcușurile printre brazi — cu deschideri pline de neprevăzut și cu floră alpină.

N. CARANDINO

ZORI DE ZI

PETALE ÎN NOAPTE

RECOLTA

COSMONAUT

PRINTRE BRAZI

viața modernă

ce vremea geneticienilor

Mi-amintesc de vremea când genetica era damnată. De vremea când viitorii biologi învățau că ea este o pseudoștiință. Ce puțin a trecut de atunci și ce putere uriașă a dobândit genetica în numai trei decenii! Știința modernă a eredității răspândește fascinație și teamă. Puterea geneticii a devenit atât de mare încât simt frică pînă și unii dintre reprezentanții ei. O serie de geneticieni și-au dat demisia din universități, nu vor să mai fie geneticieni, nu vor să mai cerceteze și nu vor să mai comunice profanilor cîte știu și cîte pot. Genetica a ajuns să cunoască enorm de mult despre materia vie, despre mecanismele și structurile ei fundamentale, despre arhitectura ei moleculară, despre lumea intracelulară, despre evoluția, reproducerea și diversificarea materiei vii, despre dansul speciilor, despre apariția, impunerea sau dispariția speciilor, despre gene, cromozomi și acizi nucleici ca material ereditar de transmisie. Multă vreme ignorați sau huliti, geneticienii simt acum voluptatea puterii. Voluptatea încercării puterii. Au pătruns în împărăția acizilor aminați și descoperă acolo fel de fel de lucruri senzaționale. Inventează manevre geniale, fac, dreg, mută, schimbă, despart, au ajuns să unească celule aparținînd unor specii diferite, să evidențieze devierile cromozomiale producătoare de boli (vreo 1 500 cunoscute pînă acum), au ajuns să amestece embrioni, adică să obțină indivizi hibridi provenind din patru părinți, precum și alte asemenea minuni. E vremea geneticienilor, așa precum a existat și o vreme a fizicienilor, de aceea oamenii înțelepți spun că ar fi cuminte să ne alarmăm, genetica a devenit în stare de oricare, și mai spun înțelepții că nu e bine ca o știință să adune mai multă putere decît stă bine să aibă unei singure științe. Genetica a luat-o ea mai pe ocolite, cu plante și cu animale de laborator, intenționează să le remodeleze superior, se înțelege, dar visul, ambițiile și orgoliul o mîină spre om. Pe el urmărește genetica, în ultimă instanță, să-l zidească altfel decît e. Să-i schimbe ceva din piese și din trăsături. Să-l construiască după planuri noi, să-i amestece cromozomii cu cei de alte specii și să vadă ce va ieși. Iată cîteva dintre lucrurile excepționale pe care le-ar putea face genetica, după cum afirmă dr. Jean de Grouchy, director la Consiliul național pentru cercetări științifice din Franța, șeful unui laborator de citogenetică. Fuziunea unui ou provenind de la părinți de rase diferite cu un alt ou provenit, de asemenea, de la părinți de rase diferite. Ar rezulta un copil cu pielea zebbrată, odată ce părinții săi au avut pielea albă, neagră, galbenă și roșie. Realizarea unor indivizi cu trăsături genetice noi, a unor indivizi unicat, fără corespondenți în natură. Obținerea unor organisme prin reproducere asexuată, adică nu pornind de la ou, ci de la o celulă din piele, din mușchi sau din ficat. Înființarea unor bănci de embrioni (congealați, conservați, etichetați, inventariați, evaluați și puși spre vânzare pe piață), provenind de la mame frumoase, virtuozose, inteligente, acaparante, și din tați deștepți, învățați, talentați, robuști, vitali, întreprinzători. Asemenea embrioni, închizînd în ei viitori copii-minune hărăziți cu toate darurile, ar putea fi implantați unor fecioare care vor să aibă copii fără alte complicații ori femeilor din cupluri sterile. Toate astea le-ar putea face geneticienii încă de pe acum sau ceva mai tîrziu. Îi mai opresc doar simple comandamente morale. Dar ce va fi cînd se vor găsi argumente pentru dinamitarea acestora? Fiindcă nu cred să mai existe comandament moral care să nu fi fost dislocat cu alt comandament, de asemeni, moral.

Romulus BALABAN

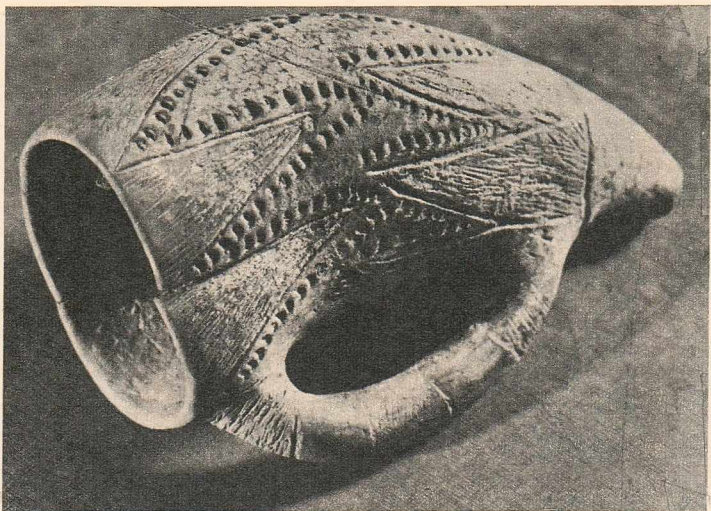
turism '73

cu vaporul de la Viena la Hîrșova

Ne aflăm în plin sezon turistic. Oaspeți de peste hotare sosesc din toate părțile: cu avionul, cu trenul, cu automobilul. Drumurile lor converg spre București, spre litoral, spre stațiuni balneoclimaterice cu reputație mondială. Mii de turiști din Europa centrală au în momentul de față prilejul de a-și petrece vacanța în România, ca oaspeți ai O.N.T., într-un chip cu totul deosebit: cu vaporul pe Dunăre. Călătoria începe la Viena și continuă de-a lungul fluviului pînă în sudul țării noastre — itinerar efectuat alternativ, săptămînal, de către două binecunoscute vase fluviale românești de pasageri, «Carpați» și «Oltenița». Ce oferim oaspeților după ce au trecut de Buziaș? Priveliști minunate ale întregii zone a Porților de Fier, traversarea marelui lac de acumulare, a ecluzei. Prima escală: portul Drobeta Turnu-Severin. Este vizitat în autocare orașul, stațiunea Băile Herculane, iar seara are loc — și aceasta în fiecare miercuri — o serbare în cinstea oaspeților la Pădurea Crihale, la o cabană vină-orească. Într-un cadru fermecător li se oferă spectacole olclorice și o masa cu bucate sbeicific otenești.

Escala următoare: portul Giurgiu. Se vizitează orașul, împrejurimile, obiectivele turistice interesante. Turiștii care doresc să viziteze Capitala sint conduși cu autocarele la București. Vaporul își ridică apoi din nou ancora. Călătoria pe Dunăre continuă. Ultima escală: Hîrșova. De aici, pe drumul cel mai scurt spre admirabilele stațiuni maritime de pe litoral, unde turiștii sint în continuare oaspeții Oficiului Național de Turism. Cîteva zile mai tîrziu vaporul reface itinerarul pe Dunăre — de data aceasta invers: de la Hîrșova la Viena. Și aceasta de-a lungul întregului sezon turistic.

suvenir din neolitic

Iată o admirabilă piesă de artă ieșită din minile unui meșter de mult dispărut. A trăit cu aproximativ 5 000 de ani în urmă. Este vorba de un riton confecționat din argilă arsă în forma unui corn de animal. A fost descoperit împreună cu alte obiecte de cult într-o așezare neolitică de tip Gumelnița (mileniul III î.e.n.) scoasă la lumină în sudul județului Ilfov, lângă Oltenița. Acum piesa se găsește expusă la Muzeul de istorie al R.S.R. Este interesant de remarcat faptul că ritonul respectiv constituie una dintre cele mai vechi manifestări de artă ale neoliticului pe teritoriul țării noastre. Moda ritoanelor, adică a potivelor în formă de corn de animal, a continuat și după aceea, în special în epoca metalelor. În același muzeu mai există un singur riton, confecționat din argint aurit cu aproximativ trei milenii mai tîrziu, adică la începutul erei noastre. A fost descoperit întimplător la Poroina Mare (jud. Mehedintși) și, după părerea arheologilor, făcuse parte dintr-unul din tezaurile dacilor.

Text și foto F. URSEANU

ham-ham !

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5	N									
6										
7	N	N	E							
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Ciine de vînătoare — Ciine cu blană de... astrahan! 2) Plantă sălbatică cu flori roșii sau albe, numită și limba ciinelui — Inimă de cățel! 3) Publicist și scriitor român din veacul al XIX-lea, autor al fabulei «Ciinele ajuns ministru» — Apelativ pentru un cățel. 4) Ciini de talie mică — În veci! 5) Plantă textilă — Trece impasibilă pe lângă ciinii care o latră. 6) Radical organic monovalent — Cap de copoi! 7) Nord-nord-est — În vest! — Theodor. 8) De «talie» unui ogar (dim.). 9) Ciobănesc, pechinez, dog, toxtier etc. (sing.) — Scriitor umorist englez, autorul celebrei suite de întîmplări, intitulată «Trei într-o barcă, fără a mai socoti și ciinele». 10) Ciini neîntrețuți la fugă — Privitor la ciini. 11) Ciine cu părul scurt, avînd o constituție foarte robustă — Piciorul ciinelui.

VERTICAL: 1) Poetă română contemporană, autoare a poeziei intitulate «Ciinele» — Cu viață de ciine (od.). 2) Constelație aflată în vecinătatea Ciinelui mic — Prozator contemporan, autorul povestirii «Luna ca o limbă de ciine». 3) Țăran care locuiește la oraș (reg.) — Începe meciul! — Fular. 4) Orologii — Din Sardinia. 5) Bluze rustice — Ciine de vîrstă sau talie mică. — Cu bățul și cercul! 6) Spaima ciinelor. 7) Din unul face mai mulți — Sursă de lumină. 8) Cusătură marginală — Sătesc. 9) Navă arabă cu pinze — Coadă de brac! — 1000 kilograme. 10) La etaj! — Specie de ciine sălbatic din Delta — Oază în Sudan. 11) Scriitor român (1873-1920), autorul dramei intitulate «Ciinii» — Mamifer din Africa și Asia, asemănător cu ciinele.

Giuseppe NAVARRA
Dicționar: PAOR, DAU, MIB.

principii și năravuri

un leu și un milion

«Scump la tărîțe și ieftin la faină». Așadar, poți risipi chiar sub masca... economiei.

De ani și ani de zile se tot discută chestiunea pasajelor de nivel ABSENTE în jurul Bucureștiului. Milioane și milioane de lei sînt risipite cu picătura, leuș cu leuș, la coada din fața temutelor bariere stai și stai, timpul trece, leafa merge — cum spune celălalt «folclor», cotidian, de sorginte mai recentă. S-au întocmit studii minuțioase, mi se pare că și planurile constructive sînt gata, însă deocamdată facem economie — pare-se un singur pasaj de nivel costă două milioane de lei. Sumă, nu glumă! Cine calculează însă cit au costat buzunarul public staționările de la (un singur exemplu) bariera Chitila II în ultimii ani, de cînd ființează aici o puternică platformă industrială? Am împărțit soarta a zeci și zeci de autocamioane, pline de materii prime, sau de basculante, macarale ș.a.m.d., fiind blocați la bariera amintită (admirabil trafic feroviar — îmi ziceam — trenuri de persoane, trenuri de marfă, merge treaba, merge, pe liniile ferate, și uite cum stă dincoace, la un pas, pe căile rutiere, ce strășnic «Față-n față» al eficienței și risipei!!!) Am stat... o oră și 55 minute (de la 6,25 la 7,50 dimineața și 11,10—11,40) în 31 mai a.c., dar mi s-a spus, de către «localnici», că așa-i zilnic (și auzisem c-ar exista o dispoziție limitînd închiderea unei bariere la 6 minute?!). A calculat vreodată cineva — în special cine stabilește să se economisească, fie și deocamdată, suma necesară construirii DE URGENTĂ a tuturor pasajelor de nivel necesare Bucureștiului, acestui plămîn vital al economiei românești — cit costă ÎN SCHIMB, tot deocamdată, absența lor? Cit costă întîrzierea materialelor necesare proceselor productive (să întreb numai la Fabrica de oxigen a «Griviței roșii», aflată pe platforma literalmente sufocată de prezența barierei, cit zăbovesc acolo autocamioanele pline cu tuburi de oxigen, ce perturbări și ce serioase pagube sînt acumulate, ce-i drept lent, pe nevăzute)? Cit costă orele și orele salarizate și irosite la involuntarele staționări? Desigur, nicăieri pe hîrtie nu apare că s-ar fi cheltuit pentru construirea pasajelor de nivel, dar nu apare nici suma (mult superioară) a pierderilor materiale suferite cu picătura («Picătura cu picătură se umple putina» — de asemenea vorbe înțelepte din popor).

Cu două decenii în urmă unul dintre constructorii Hunedoarei moderne îmi povestea ce s-a întîmplat atunci, acolo: din motive de «economie» nu s-au asfaltat de la bun început căile de acces, deoarece în devizul întocmit cheltuiala ar fi apărut ca fiind prea însemnată, și cum era cazul ca ani în șir mașini grele să circule pe aceste drumuri, stricîndu-le, mai bine — s-a crezut — să fie lăsată «problema» pentru sfîrșit, după terminarea obiectivelor industriale... Din pricina stării foarte proaste a drumurilor, mașinile s-au uzat de 3 (trei) ori mai repede (atenție! sute și sute de mașini), consumul de benzină infinit mai ridicat, ritmul de circulație (vezi și capriciile meteo) inegal, serios încetinit etc. Concluzia: cheltuiala «cu picătura» costă mai scump decît cealaltă. În fond, nici o sumă investită nu poate fi apreciată în sine, ca fiind mare sau mică, fără a o raporta la eficiența investiției, singura care-ți dă măsura exactă a valorii REALE.

Iată de ce la debutul Combinatului siderurgic gălățean s-au trasat și tăiat numaidecît căile de acces ale șantierului, trainic asfaltate, cu rezultate economice absolute.

A fi econom! Ce înseamnă «în bani mărunți»? Egal: a fi eficient, ordonat, excelent organizat, cu simț de prevedere, prețuitor al timpului (minute, secunde), deci să mai facem și ceva economie de vorbe, acționînd concret și prompt pentru înlăturarea tuturor fisurilor din buzunarul public. Un singur leu economisit e mai valoros decît un milion întreg irosit!

Mihai STOIAN

«Moment de relaxare»... sau mostră de bun-gust brașovean!

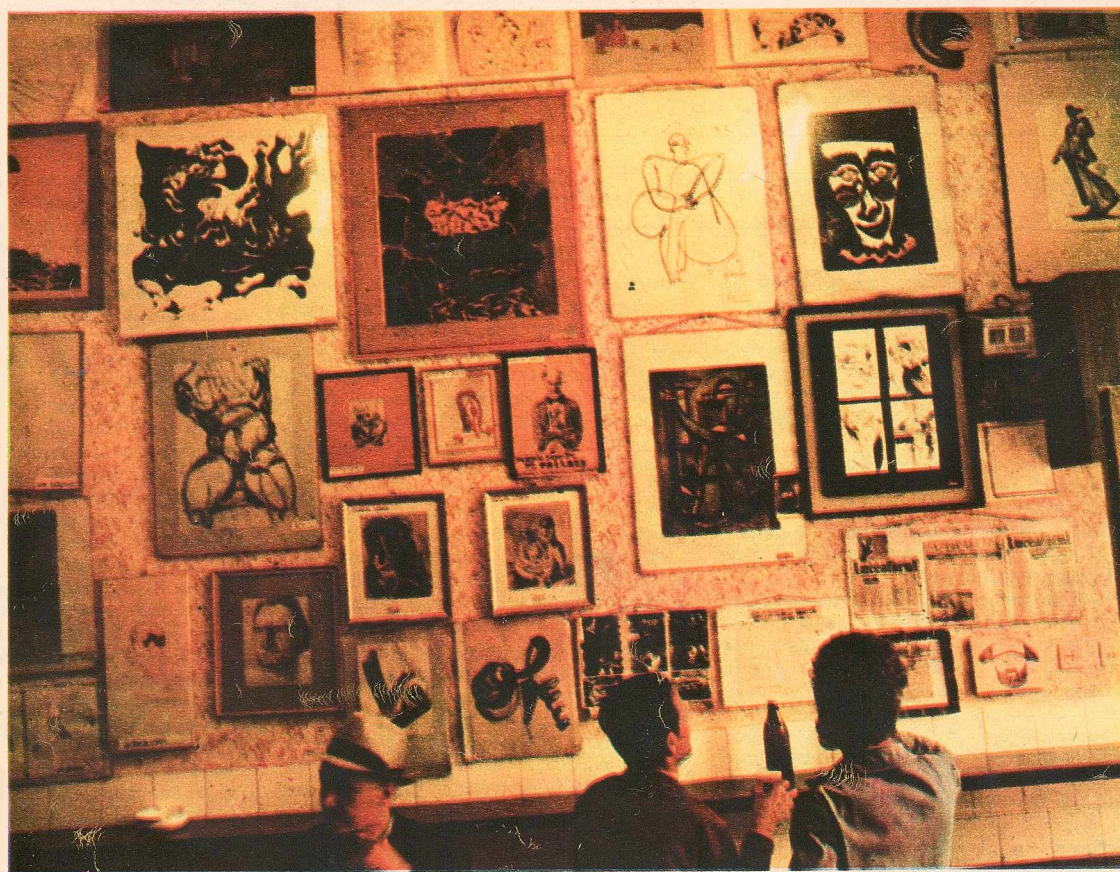
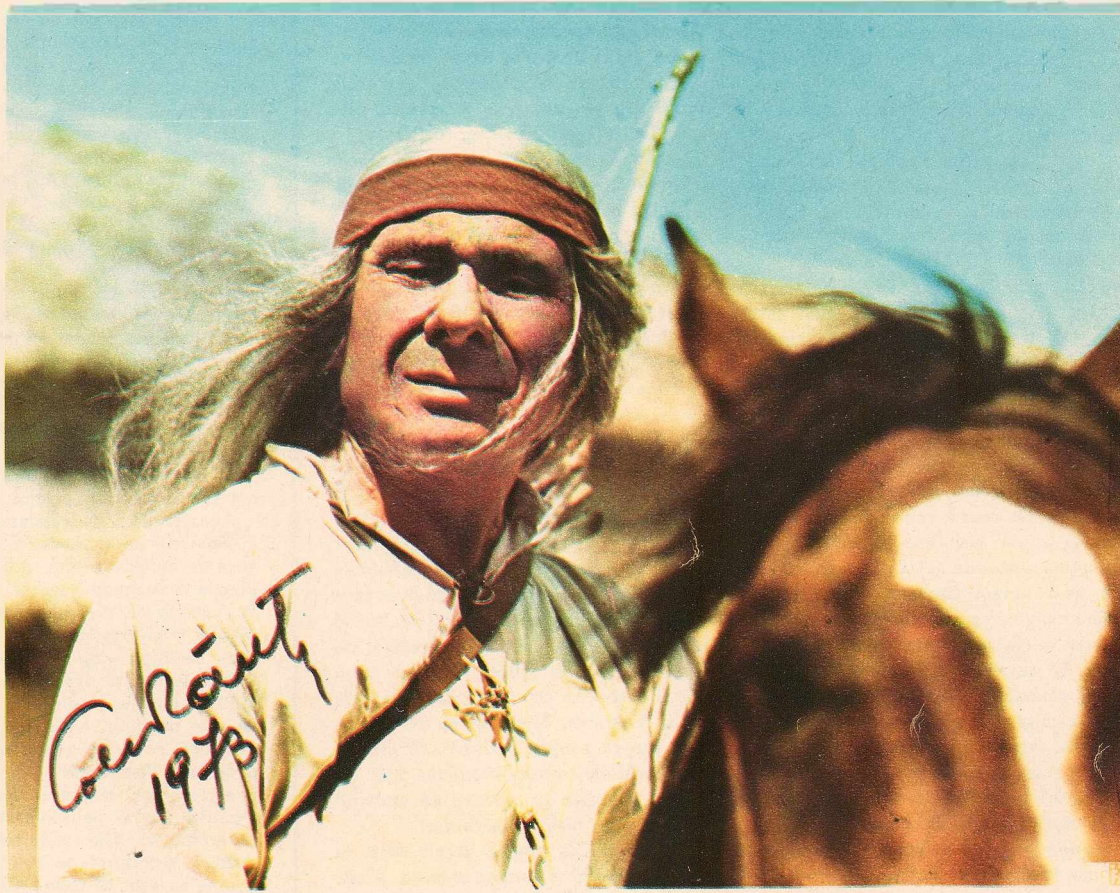

bătrînul șef de trib va mai trăi două serii

Colea Răutu — întîlnit de noi la Brașov — turnează printre stînci, în seria a II-a a «Apașilor» (producție DEFA), rolul bătrînului șef de trib și căutător de urme Nana. Deși eroiul trebuia să moară încă de anul trecut, din prima serie a acestui film, regizorul Kolditz nu s-a îndurat să-l sacrifice

(să renunțe la colaborarea cu actorul nostru) și s-a hotărît să-i dăruiască viața pe tot timpul duratei «Apașilor». Adică, preț de încă două serii.

Sanda FAUR

grafică la botul calului

«Bodega Povernei—Tismana», str. Clopotarii Vechi — cîțiva metri pătrați întunecoși și proprii unui scop; se bea — în picioare — vin de Corcova (de foarte bună calitate) și există ore de vîrf în care consumatorii se revarsă-n stradă. În acest decor afli, pînă și pe tavan, acuarele, desene, schițe și chiar tablouri semnate: Iser, Pallady, Țuculescu, precum

și nume din actuala generație: Pacea, Apostu ș.a. Din păcate, forurile răspunzătoare n-au înțeles în lungul anilor că aici, prin extinderea spațiului, sau în altă parte ar putea reedita buna tradiție a cafenelelor literare și artistice bucu-reștene

A. CAHANE și R. CONSTANTINESCU

ce este un artist ?

O echipă de specialiști instituită pe lângă Asociația internațională a artelor plastice a lucrat, timp de trei ani la rând, între 1954 și 1957, la întocmirea unei «definiții» a artistului. Au fost extrase din dicționare textele cele mai concludente, s-a apelat la profesiunile de credință și la mărturiile celor care, fiind recunoscuți ca artiști, au încercat să formuleze reflecții în legătură cu propria lor condiție. Concluziile la care, după trei ani de zile, comisia instituită pe lângă A.I.A.P. a ajuns, puteau fi rezumate astfel: a) artist este un om care intervine asupra lucrurilor și le dă o formă estetică, b) artist este omul care exersează cu competență una din artele frumoase și își face din aceasta un mijloc de existență.

E inutil să mai arătăm câte obiecții a comportat și comportă definiția de mai sus a artistului, concentrată în două texte care nu au nimic comun între ele. Va trebui, poate, să avem în vedere că noi investim, întotdeauna, cu titlul de artist persoana capabilă să realizeze obiecte care, înainte de a avea vreă utilitate sau indiferent de utilitatea lor, reprezentau o nouă în ordinea existentului — obiecte care sînt în măsură să provoace întrebări și să incite la răspunsuri pe marginea acestor întrebări. Se întâmplă însă că, în condițiile contactului cu un asemenea obiect, sentimentul pe care noi îl încercăm nu este numai acela de neliniște, îngrijorare, preocupare, dar și de bucurie. Apare problema unui tip de plăcere aparte, ce nu poate fi confundată cu plăcerea încercată în contactul cu lucrurile pe care le consumăm ori utilizăm. E plăcerea contemplației unui lucru făcut de către om și merit să evoc, veșnic, condiția umană. Ce calități, în afară de noutatea lui, inerentă, posedă un asemenea obiect, capabil să ne placă la simpla sa contemplație, capabil să ne placă fără a fi utilizat sau consumat? Immanuel Kant, cu aproape două secole în urmă, atrăgea atenția asupra unei particularități pe care o prezintă munca artistului. Spre deosebire de persoana ce nu poate fi investită cu un atare titlu, artistul s-ar defini — după el — drept insul capabil să realizeze obiecte inedite, originale, în fața cărora senzația artificialității e redusă la minimum. Tocmai în legătură cu această capacitate a artistului de a făuri lucruri artificiale, posedând același grad de naturaleză ca și cele ce nu apar ca făurite de om, se cere astăzi insistat în mod deosebit. Pentru că în condițiile unor manifestări artistice de avangardă, coeficientul de artificial a sporit într-un asemenea mod încît arta ajunge să se detașeze de condiția firescului pînă la a nu mai fi recunoscută ca atare.

Un sculptor de avangardă celebru — César — a inaugurat, nu demult, o expoziție cu sculpturi realizate din pîine caldă, din care participanții au fost invitați să se servească. Christo, un alt reprezentant al noilor tendințe avangardiste, și-a propus, nici mai mult nici mai puțin, decît să împacheteze în material plastic o porțiune din litoralul australian, care constituia pînă atunci o frumoasă plajă. Efectul produs a fost, după cum mărturisesc cei care au asistat la desfășurarea experienței, sentimentul unui peisaj straniu, extrapămîntesc. A înțelege, în aceste condiții, «ce este un artist» devine extrem de dificil. Gîndirea clasică ne-a învățat că artistul creează întotdeauna obiecte stînd sub semnul perfecțiunii și firescului, nemulțumit fiind de imperfecțiunea și nefirescul pe care îl întîlnește în lume. Problema umanismului izvorăște tocmai de aici, întrucît, prin ceea ce el face, prin obiectele pe care le făurește, artistul protestează împotriva imperfecțiunii, injustiției, nefirescului. Iată însă că, în condițiile artei actuale de avangardă întîlnim artiști care mizează tocmai pe impresia de «nefiresc», de artificial, ce urmează să o producă fiecare operă expusă, asupra publicului.

Controversele ivite adesea în sălile de expoziție ne apar astfel cum nu se poate mai firește.

Gheorghe ACHITEI

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

GHEORGHE DUMITRESCU:

«NU SÎNT DISPUS SĂ MA METAMORFOZEZ»

(II)

— Nu v-a incomodat niciodată faptul că cel mai adesea s-a spus despre dumneavoastră că sînteți cu predilecție autor al unor oratorii, al unor opere, că aveți o înclinație rectilinie spre epic și monumental?...

— Nu-mi plac privirile peste ograda mea care hotărăsc din mers ceea ce eu am făcut stînd îndelung și cumpănind bine. Am convingerea că dețin acea putere de a construi, cu care, firește, mă simt sănătos. Și mai ales nu fac altceva decît să-mi respect propriul temperament, propria-mi credință despre rostul muzicii. Nu sînt cituși de puțin dispus să mă metamorfozez; eu scriu pentru oameni și nu vreau să-i oblig să mă descopere în fiecare vîrstă. Inițial, am fost compozitor de muzică simfonică și de cameră. Primele mele lucrări sînt sonate pentru pian, vioară, violă, cvartete, apoi cele cinci poeme simfonice, trei suite simfonice, o uvertură, Simfonia I-a și Concertul pentru violoncel și orchestră. Se pare însă că s-au impus lucrările așa-zis monumentale... Pentru unele din lucrările amintite am obținut trei premii, dintre care două sînt: Premiul George Enescu și Premiul Carmen. Din 1950, cînd a avut loc premiera oratorului Tudor Vladimirescu, și pînă în prezent am compus un număr de șase opere, cinci oratorii, multe cantate și coruri care m-au făcut — dacă-mi dați voie! — mai cunoscut decît s-a întîmplat cu cele patru simfonii, patru suite, cinci poeme simfonice etc...

— O discuție despre accesibilitate, mai cu seamă în muzică, este oricînd bine venită!

— Mi-am dat seamă că va stă cuvîntul în virful degetelor! Să luăm deci lucrurile cum aș lua veșmintele ce-mi vin mie bine. Muzica trebuie să răspundă unor cerințe imediate. Ca și în literatură, în alte arte, în toate, scriem pentru contemporani și nu pentru niște umbre ce-ar veni în sălile de concert. Aici însă mai intervine și un alt aspect: difuzarea cu predilecție a unor genuri, a unor lucrări, frecvența lor...

— Ce aveți să reproșați în acest sens?

— Nu ascund că față de anumite genuri o vreme s-a arătat o nepermisă tăcere, dacă nu aversiune; confrății, o mică parte dintre ei, le priveau ca pe o muzică în haine de sărbătoare, ceea ce nu este de fapt...

— La ce fel de muzică vă referiți?

— La acea muzică prin care am fost uneori etichetat în exclusivitate.

— Disputa este mai veche; s-ar numi: modalitățile de expresie moderne

și prioritatea melodiei. În ce punct vă situați sau v-ați situa în cazul că această dispută v-ar implica în vreun fel?

— Pe teritoriul meu! Nu mă-ncurc în false probleme. Muzica operează într-un grad mai mare cu ideea de perfecțiune; melodia este perfecțiune. Noi deținem însă în egală măsură și un teritoriu matematic, deci sîntem mai aproape de palparea acestei idei decît poetul, să zicem. Modern înseamnă a exprima în arta ta timpul în care exiști. Idealurile sale, frămîntările și realizările oamenilor, și aceasta, indiferent dacă tratezi un subiect din vremea ta sau din alte vremi.

— Riscantă mi se pare ultima parte a afirmației dumneavoastră...

— Nu e neapărat nevoie să ne înțelegem! Trebuie însă să știi că eu văd în istorie nu o aglomerare de tomuri, de mărturii și studii, de întîmplări și cronologii, ci — să-mi ierți cuvîntul depreciat! — o combustie proprie ce-mi oferă mie ca artist un sens și o durată. Dacă n-aș avea sentimentul istoriei acestui neam, cred că aș fi un fel de surdo-mut și fără brațe. Ceva în genul unui monstru, inutil lui însuși și celor din preajmă. Atunci cînd compun o operă mă situez eu însumi în timp, umblu aproape la modul fizic prin acea lume și vin să spun ce se întîmplă acolo; o spun în felul meu, iar puterea de sugestie a muzicii nu are egal...

— Ce-ați dori să știe încă iubitorii de muzică din anul — să zicem! — 2073 despre compozitorul Gheorghe Dumitrescu?

— Dacă vor ști că a trăit, asta este egal cu omagiul pe care îl aducem celor ce trec în statui. Să știe că: nu mi-a plăcut să-mi amintesc de lucrurile neplăcute, și nu mi-a plăcut anecdotică, aceea care necinstește uneori cîte o biografie. Sînt convins că oamenii trăitori peste un secol se vor interesa de faptele și gîndurile noastre numai în cazul că îi vom convinge noi înșine prin creația noastră. Se poate ca ei să știe mult mai multe despre noi decît știm noi înșine. Nu-i așa că asta ne măgulește? Dar despre viitor se poate fabula la nesfîrșit. Viitorul înseamnă pentru mine fiecare clipă de-acum; totdeauna ți se pare că n-ai destul talent ca să nu-ți fie teamă de viitor. Dar aș vrea să se știe că în tot ce fac este sufletul acestui popor, cu toate suferințele lui în trecut, într-o lungă și sinuoasă istorie, și sînt izbînzile lui și aspirațiile lui...

— Ce funcție atribuiți muzicii în viața socială azi, în 1973?

— Arta contribuie într-o măsură nebanu-

ită la dezvoltarea calităților spirituale ale omului, este un factor de progres social. Nu spun lucruri noi, ci numai ceea ce cred: muzica transmite idei și sentimente de înaltă elevație, modelează omul. Astăzi, mai mult ca oricînd, muzica trebuie să înobileze omul. Poporul nostru are nevoie de acea muzică în stare să-l însoțească spre marile idealuri, spre scopurile umaniste ce ne stau în față...

— V-aș ruga să nuanțați...

— Trebuie să știm că bucuriile în artă nu sînt divertismente, ci uneori au gravitatea lor ce vine din măreția lucrurilor, dar efortul nostru spre inițiere va fi repede răsplătit într-un mod fără egal de însăși influența pozitivă pe care o are muzica asupra noastră. Este, apoi, necesar ca omul să iasă de sub influența «artei» vulgare, care mai face carieră printre tineri mai ales. Vedeți, există și o muzică nocivă, o poluare ritmică și zgomotoasă, un excitant care n-are nimic comun cu arta...

— Am impresia că nu vreți să vă puneți rău cu lumea și lipsiți litera i de punctul ce i se cuvine!

— Dumitale îți place muzica ușoară?

— Depinde!

— Avem o cantitate îngrijorătoare de muzică, așa zis ușoară, imposibil de ascultat, cu texte de două parale care pe lângă gravele salturi în agramat se mai intitulează și creații — cel puțin așa aud în interviurile luate cîte unui interpret cu nițică voce de la natură și cu jenantă nepricepere din lipsă de carte muzicală. Sînt revoltat de avalanșa acestui gen muzical făcut prost! Să ne înțelegem: îmi place muzica ușoară, de jazz, autentică, de inspirație folclorică și interpretată de virtuozii ai instrumentelor sau vocali. Ceea ce aud eu foarte des este însă pură cacofonie și mă gîndesc îngrozit că sute și mii de tineri ascultă această muzică, o cultivă eventual, confundă muzica — amintîți-vă de ideea de perfecțiune! — cu niște sărmane improvizatii bîntuite de texte stupide...

— Ce sugerați?

— O mai atență și mai calificată promovare a acestui gen la Radio și Televiziune, oriunde se manifestă el. Este un gen foarte popular, cerut cu precădere uneori, se impune deci ca în limitele lui să-i oferim publicului lucrări frumoase, ingenioase și bine scrise. Mă doare sufletul cînd aud tineri mai ales fredonînd niște ineptii!

— Vorbind despre tineri: ce credeți despre studenții dumneavoastră din Conservator? Sînteți profesorul unei clase de excepție? Despre care compozitor foarte tînăr acum vom auzi miine?

— Studenții mei sînt profesioniști, inspirați de frumosul muzical, iar eu, ca profesor universitar, nu am nici un motiv să fiu îngrijorat din pricina lor. Au tot ce le trebuie, statul cheltuiește enorm pentru formarea lor. Pot spune că avem azi o generație de muzicieni de excepție în toate disciplinele acestei arte. Să vă dau un nume care peste ani va fi... Nu risc nici un nume: cel care va fi să vină, va veni negreșit...

Ion TUGUI
(Va urma)

Părinții compozitorului

CRACOVIA '73

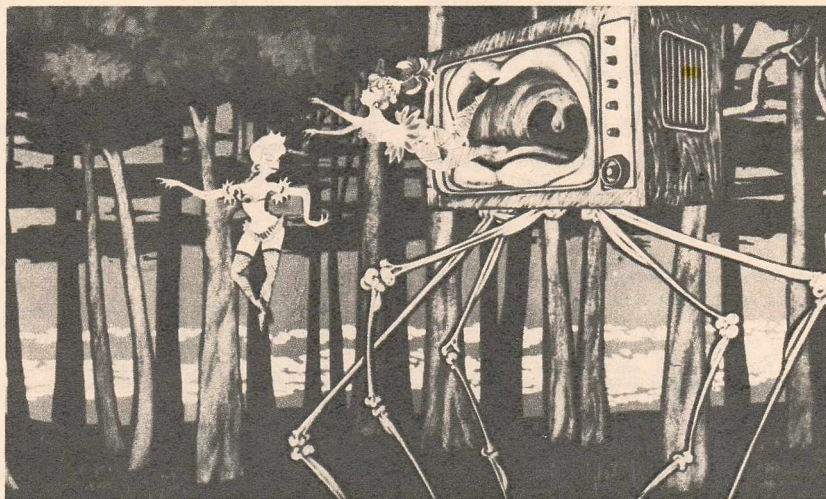
ISTORIA CINEMATOGRAFULUI ALEGE, AGALE, CÎTE UN DOCUMENTARIST

Mă întreb dacă nu cumva documentarul, scurt metrajul, animația — în lipsă de pline — se hrănesc cu cozonac, dacă nu au ajuns oare la vorbele acelei cucoane mult prea onorate de istorie. Ce fel de viață este această alergătură a filmelor de la un festival la altul, dacă nu una îmbuibată cu cozonaci de sărbători și stropită cu lacrimile neputinței de a-ți agonisi piinea cea de toate zilele? Să nu ne mințim, nicăieri pe lume documentarul nu este rege tot timpul anului; el, «genul cel mai credincios realității», apare doar ca o «completare» a unui program, un «treacă și asta». N-am aflat de existența unui muritor care să alerge cu sufletul la gură pentru a nu pierde «completarea». În compensație — festivaluri dedicate scurt metrajelor, câteva zeci de manifestări care se țin lanț, din primăvară pînă în toamnă, pe tot mapamondul, încît unele filme abia au timp să-și tragă duhul între Oberhausen și Cracovia, între Mannheim și Cork, între aici și acolo. Dichisite, cu floare la butonieră, însoțite sau nu de autori, fac ocolul lumii și din toată această vinzoleală istoria cinematografului alege, agale, cite un nou Joris Yvens sau Bert Haanstra. Oricum, atîta timp cît există festivalurile, înseamnă că «cineva, acolo sus, iubeste» și documentarul care, în felul său, își face datoria față de toți oamenii lumii, inclusiv față de păcătoșii care au plătit pentru Charlton Heston, nu pentru «Noroaiile vulcanice».

Prin moto-ul său, «Secolul nostru XX», Festivalul internațional al filmului de scurt metraj de la Cracovia — ajuns la a X-a ediție — este cel care concentrează direcțiile, mișcărilor, atuurile și slăbiciunile ce-și dau întâlnire pe teritoriile acestui gen cinematografic. Desigur, «Secolul nostru XX» înseamnă și 1971, și 1972, și 1973 și tot așa încă vreo cîțiva ani; nu putem fi chiar cu mult mai buni, sau mai frumoși, ori mai dați dracului în '72 decît în '73, iar filmele nu fac altceva decît să ne amintească mereu, dar alt fel, cum este lumea «ca lume», pe ce lume trăim, cît și cum știm să fim alături de ea la bine și la rău. Se pare că acest «pe ce lume trăim» revine obsedant, de-a lungul unor kilometri de peliculă. «Secolul nostru XX» se pregătește să-și tragă concluziile pe marginea a ceea ce nu trebuie uitat. Multe, foarte multe filme au avut acuitatea unui remember. Nu trebuie uitat că în anumite locuri fierbinți ale geografiei contemporane oamenii au învățat să **redescopere** pămîntul, barbar sîrtecat de bombe, ca în admirabilul reportaj despre Hanoi, **Primele 10 zile**, al polonezului Andrzej Brzozowski (Marele Premiu «Dragonul de aur»). Nu trebuie lăsată să se topească amintirea celor care nu mai sînt: alegîndu-și drept eroine bătrînele cernite ale unui sat, cineastul maghiar Zoltan Huszarik le-a investit cu puterea de a fi depozitarele memoriei. De o fascinantă frumusețe plastică, filmul său **Angelus** (rămas, inexplicabil, în afara atenției juriului) este un adevărat portret al durerii și al credinței.

Fără să cultive spectaculosul, un număr apreciabil de documentare au ținut să ne aducă încă o dată la cunoștință că în această epocă a supersincrofazotroanelor, a super-sonicelor, a superasteniilor, există contemporani care nu cunosc nici unele, nici altele, întrucît pentru ei «a fi sau a nu fi» mai este legat încă de bucata de piine zilnică. Pentru **Cei care și-au creat pămîntul cu propriile lor mîini** (titlul unui film de José

Podul lui Diușen sau orgoliul bătrînilor care vor să mute munții din loc.

Primele zece zile — reportaj după trecerea bombelor.

Seria a 4-a (un film de Normand Grégoire, Canada) — aventura omului care și-a pierdut identitatea.

Lopez Clemente, Spania), întrebarea fundamentală este cum să cultive zarzavaturile pe un sol obținut din bunăvoința unui vulcan, după cum familia de țărani brazilieni din **Pluta** olandezului George Sluizer are dreptul la o optică personală asupra condiției umane atîta timp cît, pentru a ajunge cu mărfurile la cel mai apropiat oraș, bate apele cu pluta vreo trei luni.

Desigur, de pe ecranul festivalului nu au lipsit imaginile «frumoasei lumi noi», — cum o indică, ironic, titlul unui film —, ale unei lumi amenințate de propriile ei cuceriri. Industrializarea și poluarea, violența expansiune a automobilismului («această anticameră a infernului» i se spune undeva) au fost teme bătute și răsbatute, de la documentarul de o jumătate de oră (**Povestea vieții și morții unui cetățean respectabil** de Jarmo Jaaskelainen, Finlanda) la animația de câteva minute (**Tup-Tup** de Nedelko Dragić, Iugoslavia). Concluzia poate fi asimilată cu semnalul de alarmă tras de filmul danez (**Moartea — un produs secundar**). Cu alte cuvinte, primejdia și perfidia unei anumite societăți este aceea de a oferi fiecăruia copacul de care să se spinzure. Un film numit chiar așa, **Arborele**, spune asta de la obraz.

Și în acest an, ca și în alții, nu au lipsit vocile potrivit cărora scurt metrajele selecționate ar fi prea amare, prea întunecate. Ce-i drept, așa au fost; în măsura în care luciditatea nu are tocmai gustul mîrii, filmele au fost amare. Multe dintre ele.

Din cînd în cînd însă ecranul s-a mai inseninat, la trecerea unui bătrîn mucalit și inimos care nu acceptă ca marea industrializare să-i distrugă îndeletnicirea strămoșască (**Podul lui Diușen** de Gerald Degalțev, U.R.S.S., distins cu Premiul special «Dragonul de argin»), ori a etericelor **Jeunes filles en fleur** (Francis Leroy, Franța) venite de pe plajele lui Proust. Fața luminată a lumii s-a rotit și ea sub ochii noștri, mai greoi, e adevărat, dar important nu este raportul dintre alb și negru, ci atașamentul scurt metrajului față de cauzele drepte ale omenirii. Micile glume sofisticate, povestirile cu iz suprarealist, anecdotile de tipul «hai să facem haz de necaz» (care au predominat, bunăoară, acum doi ani) nu au avut reprezentanți de nădejde. Gravitatea, responsabilitatea dezbaterii rămîn semnul major al întâlnirii de la Cracovia.

Încet, încet, venim mai în față, dar mult prea încet. Derutantă, selecția noastră la acest festival. Onorabil — capitolul animației, pe seama căruia am luat dealtfel și un premiu CIDALC cu **Puiul** lui Laurențiu Sirbu, poetică adaptare după Brătescu-Voinștești, și aplauze cu **Aventurile lui Gherase**. Nu s-a văzut ceea ce trebuia văzut, adică **documentarul** pe care anul trecut izbutisem să-l impunem atenției. Să nu zici niciodată hop pînă nu sari. Credeam că, în sfîrșit, s-a înțeles adevărul potrivit căruia la un festival, la orice competiție în general, nu se merge doar pentru a fi în rîndul lumii, ci și pentru a sta în fața ei cu capul sus. Am crezut prea devreme.

Magda MIHĂILESCU

Cracovia, iunie 1973

actori și roluri

URSULA ADDRESS și-a adus aminte că este actriță. După o lungă hoinăreală prin lume, s-a reîntors pe platourile italiene pentru a fi protagonista filmului **Ultima șansă**. Nici un comentariu asupra titlului.

*cine,
ce,
unde,
cînd?*

● Glenda Jackson, considerată actrița numărul unu a filmului englez de astăzi, după ce și-a probat din plin marile daruri de tragediană, cochetează cu comedia în filmul «A Touch of Class». «Este mult mai greu să-i faci pe oameni să ridă decît să plîngă», mărturisește Glenda, reluînd un adevăr de mult cunoscut.

● Leslie Caron a pus capăt carierei sale americane, hotărîndu-se să se stabilească pentru totdeauna în Franța:

«Nu cred că Hollywoodul este un loc ce poate fi visat de actrițele de vîrsta mea» — declară interpreta care ne-a incîntat cîndva în «Lili».

● Un partener neașteptat pentru Oliver Reed în filmul «Revolverul»: Johnny Halliday.

● Olgierd Lukaszewicz continuă să fie unul dintre cei mai solicitați actori polonezi. În filmul «Zile și nopți» al Mariei Dombrowska, Lukaszewicz deține rolul principal.

● Trei actori au de făcut față unor grele sarcini în filmele pentru care au semnat de curînd contracte: trebuie să cînte și se pare că nu există nici o șansă de a fi dublați. Este vorba de: Christopher Plummer (care a dobîndit o oarecare experiență cu Sune-tul muzicii), noul Cyrano de Bergerac în musicalul cu același nume, Kirk Douglas (Dr. Jekyll și Mr. Hyde) și Tony Curtis (Fata din stînga).

Recent, pe aeroportul parizian Le Bourget a avut loc tradiționalul Salon al aeronauticii și spațiului. Întrucât țara noastră a fost prezentă cu mai multe tipuri de aparate de zbor fabricate de tânăra industrie aeronautică română, am adresat câteva întrebări tovarășului inginer Ștefan ISPAS, directorul general al Grupului aeronautic București, membru în Comisia națională de aeronautică a Academiei R.S. România.

EXPOZIȚIA CU 200 MILIOANE SPECTATORI

— Ce reprezintă Salonul de la Le Bourget în viața aeronautică internațională?

— Salonul internațional al aeronauticii și spațiului care, din 1953, își deschide porțile cu regularitate o dată la doi ani pe aeroportul parizian Le Bourget constituie cea mai mare expoziție aerospațială din lume. Și în acest an, cei peste 300 000 de vizitatori au putut să aprecieze cât de grandioasă este confruntarea realizărilor în domeniul aerospațial, la care și-au adus un aport substanțial 616 firme constructoare din 21 de țări.

De la prima apariție a unei expoziții aeronautice — timida secție pentru aerostate și avioane din expoziția industrială pariziană (1908) — și pînă în zilele noastre, se apreciază că aproximativ 200 de milioane de persoane au vizitat cele 30 de ediții ale salonului aerospațial din Paris, inaugurat de fapt în 1909 la Grand Palais. Încă de atunci s-a evidențiat ideea cooperării internaționale, prin avionul conceput cu un an înainte de Wright și Michelin. Începînd cu anul 1953, expoziția a trebuit să schimbe sediul neîncăpător de la Grand Palais, cu aeroportul Le Bourget, iar un an mai tîrziu s-au oficializat demonstrațiile în zbor și s-a stabilit deschiderea expoziției o dată la doi ani.

Acest al 30-lea salon a constituit o ediție jubiliară, fiind plasat sub semnul centenarului nașterii unuia dintre pionierii aviației, brazilianul Santos Dumont.

Așa cum arăta, în discursul ținut cu ocazia deschiderii, domnul Pierre Messmer, primul ministru al Franței: «Salonul de la Le Bourget nu este numai o expoziție a celor mai recente materiale aeronautice și spațiale; el constituie de asemenea ocazia de a trage concluzii asupra evoluției tehnicii și, pentru noi, de a defini orientarea viitoare a politicii aeronautice».

Salonul a oglindit — prin numărul mare de participanți, prin diversitatea și nivelul produselor și prin noile forme organizatorice de cooperare — evoluția relațiilor politice și economice internaționale din ultimii doi ani.

Dezvoltarea relațiilor și schimburilor internaționale antrenează și ascendența transporturilor aeriene; ca urmare, se poate aprecia ca foarte justă și normală participarea țării noastre, activă și respectată în toate acțiunile internaționale, la realizarea mijloacelor de transport aeronautice. Această activitate România o asigură preluînd asupra sa o participare la care-i dau dreptul potențialul economic, inteligența și vrednicia cetățenilor săi.

O NOUĂ PREMIERĂ DUPĂ 63 DE ANI

— Aceasta este prima participare a României la salon? Cu ce ne-am prezentat?

— Revistele de specialitate, ziarul și buletinele cotidiene interne ale salonului au subliniat că România se află printre țările care și-au făcut prima apariție la salon: Portugalia, Australia, Norvegia și Finlanda. De fapt, adevărul istoric este că pentru prima dată avioane românești au participat la Salonul aeronautic de la Grand Palais din 1910. La cea de-a 2-a ediție a expoziției au fost expuse celebrul prim avion cu reacție «Coandă-1910» și macheta originalului avion construit de mecanicul Dumitru «Tache» Brumărescu.

De atunci, timp de peste șase decenii, industria aeronautică românească, deși a avut numeroase și frumoase realizări, nu a mai participat la Salonul aeronautic parizian.

Este cu atît mai mult o mîndrie pentru

«IAR-826», avion agricol în varianta metalică.

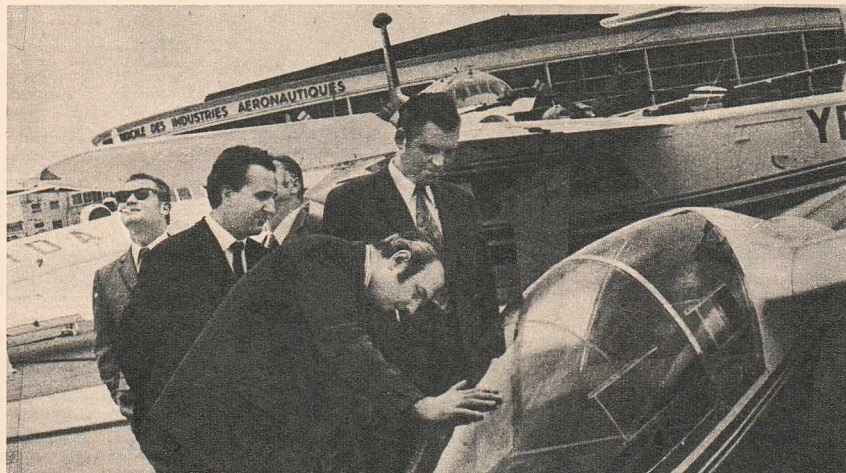
AVIOANE ROMÂNEȘTI PE AEROPORTUL LE BOURGET!

Prezența țării noastre la cea mai mare expoziție aerospațială din lume demonstrează posibilitățile și perspectivele industriei aeronautice românești.

Elicopterul «IAR-316 B-Alouette III».

În prim plan — unul din planeurile românești; în spate, avionul «BN-2 Islander».

noi să arătăm că la actuala ediție jubiliară a salonului, prezența României nu numai că a fost remarcată de specialiști, dar a fost apreciată și de comentatorii presei de specialitate.

Industria aeronautică română a fost prezentă la Le Bourget cu șase aparate de zbor: elicopterul IAR 316B, construit în licență SNIAS după «Alouette III», avioanele utili-

tate IAR-824 și IAR-826, aparatul de pasageri și turism BN-2 «Islander», construit la IRMA București în cooperare cu firma Britten-Norman, și planeurile metalice 1S-28B și 1S-29G, confecționate la ICA Brașov. Trebuie să subliniez că este pentru prima dată cînd se construiește în țara noastră un elicopter, iar varianta adoptată este la nivelul tehnicii celei mai

avansate în acest domeniu. IAR-316B este un elicopter monorotor pentru șase persoane, dotat cu un turbomotor silențios Artouste-3B de 550 CP. Rotorul triplu cu diametrul de 11 metri are o turație de regim de 355 rot/min la altitudinea de 5 000 metri, asigurînd aparatului performanțe pentru condiții grele de zbor.

Specialiștii s-au interesat de aparatele utilitare IAR-824, avion construit pentru condițiile clasei I de rezistență, și IAR-826, de construcție aproape integral metalică, robust, sigur în funcționare și cu manevrabilitatea apreciabil sporită față de variantele anterioare.

Planeurile românești au stîrnit un mare interes prin concepția lor simplă, prin echiparea modernă și prin diversitate. Am prezentat planeuri cu simplă și dublă comandă, de antrenament și de performanță.

Produsele prezentate au contribuit la lărgirea informațiilor despre posibilitățile industriei noastre constructoare de mașini și în domeniul aviației.

COMENZI DE PESTE HOTARE PENTRU AVIOANE ROMÂNEȘTI

— Cît de fructuoasă din punct de vedere economic a fost participarea României la salon?

— Trebuie arătat de la bun început că această participare a țării noastre la cea mai elevată confruntare internațională aerospațială a fost modestă, dar pregătită minuțios și cu tenacitate și «testată» pe etape cu ocazia unor manifestări, expoziții și tîrguri interne sau internaționale în ultimii trei ani.

Ca urmare, la actualul salon am înregistrat comenzi și opțiuni pentru produse aeronautice românești care au semnificații deosebite în sensul valorificării la export a inteligenței românești într-un domeniu atît de elevat și alături de firme și țări cu înaltă reputație aerospațială.

Am primit comenzi pentru planeuri din partea R.F.G., Franței, Angliei, Elveției, pentru avioane agricole din Franța și Spania; a fost vîndut un avion BN-2 în R.F. Germania și am primit numeroase opțiuni pentru toate tipurile de aparate prezentate.

Prezența noastră la salon a determinat interesul unor firme europene și pentru cooperarea cu noi; în acest sens, în viitorul apropiat vor avea loc tratative fie pentru lărgirea acțiunilor de cooperare, cum sînt cele cu firme ca «Britten-Norman Ltd.»-Anglia, SNIAS-Franța, fie pentru acțiuni noi de cooperare, cum sînt cele cu firma «Short»-Anglia, «VFW-Fokker» din R.F.G. și Olanda. Menționăm că firma «VFW-Fokker» se bucură de un mare prestigiu în cercurile aerospațiale europene, iar aparatele sale de transport și de pasageri sînt vîndute pe tot globul. Încă de la înființare această companie a promovat cooperarea intereuropeană în construcția de aeronave. În acest context există condiții obiective favorabile pentru colaborarea viitoare dintre «VFW-Fokker» și partea română.

Începutul este modest, noi cunoaștem cît de grea este această activitate în general și mai ales în aviație, dar nu putem ignora o realitate care a prins viață sub conducerea Partidului Comunist Român și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și anume faptul că în prezent sînt create condițiile pentru redezvoltarea aviației românești.

— Care sînt perspectivele imediate ale dezvoltării industriei noastre aeronautice?

— Corelată nemijlocit cu progresul tehnic contemporan, înscrisă logic și etapizat în programul de transformare socialistă a țării, care prevede și diversificarea și dezvoltarea construcției de mașini în domeniile sale cele mai moderne, construcția de avioane are ca obiective satisfacerea unor necesități interne diverse, participarea la schimbul mondial de valori, transferul de tehnologii avansate cu incidențe pozitive în toate ramurile economiei și înnoirea unor tradiții prin valorificarea capacității de creație a poporului român.

De fapt, la fel ca toți constructorii de mașini, noi sîntem chemați să creăm noi tradiții, să realizăm produse cu care să rămînem contemporani și după ce fizic nu vom mai exista.

Lionel NIȚESCU

scrisori cătore un meloman

muzică, om, cosmos

Devenită obiect de meditație, muzica poate într-adevăr să dea posibilitate spiritului din om să se manifeste în toată plenitudinea, cu toată energia creatoare care-i este proprie. Numai când ajunge să exercite o asemenea înrîurire își justifică muzica prezența în viața noastră. «Umanismul marii muzici» — despre care vorbea atât de frumos Călinescu — este corespunzător înțeles doar de cel ce l-a intuit intențiile transformatoare. Marea muzică ni se adresează nu pentru a ne produce euforii interioare în care să ne scaldăm cu rafinată voluptate, ci pentru a ne lua cu ea în zborul spre înălțimile de la care pot fi deslușite adevăratele semnificații ale vieții umane. Nu ea însăși va fi aceea care ne va face propriu-zis să deslușim în contururi precise viziunea eliberatoare; dar experiența trăirii muzicale se poate transforma într-o experiență spirituală deschizătoare de nouă epocă în viața noastră. Așa își manifestă muzica — bineînțeles prin reprezentanții ei majori și tipici — umanismul ei, dragostea ei pentru om. Ea vrea să ne ajute să ne depășim condiția obișnuită, să actualizăm ceea ce e potență grandioasă în noi. Trădează muzica în însăși rațiunea ei de existență acele producții sonore care se mărginesc să oglindească omul, în ce are el mai slab (adică «omenesc» în falsul înțeles al cuvântului) în loc de a tinde să-l transforme prin dezvoltarea nobilei sale ascunse, uitată de el.

Evocând sufletul uman ca armonie, ca microcosmos (deci ca lume organizată), muzica ne permite să întrezărim, dincolo de ea, legitățile cosmice din care de fapt și ei și ea purced. Spre identificarea și trăirea acestui plan cosmic ne duce iminent însușirea, ascultarea meditativă a muzicii. Este ceea ce bunăoară la un ascultător ca Baudelaire — când audia preludiul la «Lohengrin» — se producea în felul următor: «Mi-aduc aminte că la primele măsuri m-am aflat sub stăpânirea uneia din acele impresii fericite pe care aproape toți oamenii cu imaginație le-au cunoscut, grație visului, în somn. M-am simțit eliberat de lanțurile gravitației și am regăsit prin amintire extraordinara voluptate a înălțimilor... Mi-am reprezentat apoi involuntar starea de desfătare a unui om cuprins de o mare reverie într-o singurătate absolută, dar o singurătate cu un imens orizont și cu o amplă lumină difuză; intensitatea fără alt decor decât ea însăși. Senzația următoare a fost aceea a unei clarități mai vii, a unei intensități de lumină care creștea cu mare repeziciune... Atunci mi s-a cristalizat ideea unui suflet ce se mișcă într-un mediu luminos, a unui extaz alcătuit din voluptate și cunoaștere, planînd deasupra lumii naturale și foarte departe de ea.»

Și ajungem astfel la punctul culminant al acțiunii pe care muzica e menită să o desfășoare în sufletul celui ce i se deschide și o lasă să lucreze. Muzica îl dezvăluie pe om și îi dă posibilitatea să se simtă vîlstar al cosmosului, să descopere în microcosmosul său lăuntric firele invizibile care-l unesc cu macrocosmosul. Marea experiență la care ne invită muzica este aceea a aventurii interioare ce trebuie să ducă la descoperirea omului cosmic din noi. Muzica vine în întîmpinarea celei mai intense aspirații a contemporaneității, cea manifestată în fascinanta atracție a spațiilor cosmice.

George BĂLAN

casete muzicale

Incepînd cu acest număr al revistei, propunem cititorilor cunoașterea nu numai «din auzite» a valorilor muzicii ușoare și de jazz, ci și prin intermediul unui succint MICRO-CURS DE ÎNȚIERE, direcționat paralel pe trei capitole-foileton distincte. Le-am fi putut intitula, pur și simplu, «Dicționar muzical», «File de lexicon» și «Breviar»; fiind vorba însă de domeniul exclusiv al sunetelor, am preferat denumiri mai... sonore: «Alfa... Beta... muzica», «Profiluri muzicale» și «Fonograme» (asupra conținutului lor vă puteți edifica imediat, citind respectivele rubrici!)

Nu promitem, la absolvirea — de altfel, facultativă — a acestui microkurs, nici diplome de onoare, nici premii în obiecte. O menționez totuși: sperăm să vă oferim pe această cale posibilitatea de a «asculta și altfel» această muzică, de a vă cunoaște mai intim, mai complet preferințele și emoțiile artistice.

Fără îndoială, dreptul de opțiune este și rămîne al fiecăruia: ascultați, preferați ce vă place! și mai ales «cum vă place!»

Florian LUNGU și Dumitru MOROȘANU

fonograme

● În Iugoslavia, la Split, s-a desfășurat între 5 și 8 iulie Festivalul internațional de muzică ușoară, cu un repertoriu echilibrat — 18 compoziții autohtone și tot atîtea străine. O manifestare la care anul acesta (de ce?) România nu este prezentă.

● Prea multe noutăți, față de edițiile precedente ale Festivalului național de creație de la Mamaia nu sînt. Alături de soliști și creatori consacrați, semnalăm prezența doar a citorva nume noi: compozitorul Marius Țeicu care debutează la acest festival cu trei melodii, cîntăreții Iuliu Merca (de la formația Mondial), Eva Kiss (o «stea» încă fără nume) și Adrian Romcescu.

profiluri muzicale

JOHNNY RĂDUCANU (n. 1931, Brăila).

Vocații — în ordine cronologică — pianist, contrabasist, șef de formație, compozitor și aranșor, iar actualmente compozitor și aranșor, contrabasist, șef de formație, pianist. Studii — la conservatoarele din Cluj și București. Membru al Orchestrei Electrecord și protagonist al cvintetului de jazz «București». Turnee în mai multe țări printre care: U.R.S.S., Suedia, Cehoslovacia, Republica Federală Germania. Participare la festivaluri naționale (Ploiești) și internaționale de jazz, la numeroase jam-sessions organizate cu prilejul vizitelor unor mari interpreți de peste hotare în România. Documente sonore ale activității sale:

o serie de înregistrări la Electrecord, Radio, Televiziune (ca instrumentist, șef de orchestră, compozitor), cap de afiș al discului «Seria jazz» nr. 4 — «Jazz în trio» (Electrecord). Este autorul pieselor vocale «Jocul țămbalelor» (Aura Urziceanu, Mihaela Mihai), «Pe Olt, soare», «Nu-mi cere să cînt», «Iarnă, iarnă» (Aura Urziceanu), «Vechiul port», «Drum și zbor», (Mihaela Mihai), (toate pe versuri de Nina Cassian); compoziții instrumentale de jazz: «Glumă», «Doină», «Horă la Viziru», «Tîndărică», «Blues unison» «O nouă zi», «Bătuta», «Respect lui Iosif Prunner» (înregistrate cu formația proprie a autorului), «Studioul T-8» (cu orchestra de muzică ușoară a Radio-televiziunii, dirijor Sile Dinicu). Preferințe și «părinți spirituali» în materie de jazz: Oscar Pettiford, Ray Brown, Charlie Mingus, Scott La Faro (contrabas), Fats Waller și Art Tatum (pian).

Johnny Răducanu se înscrie ca unul dintre cei mai ferivi promotori ai jazz-ului românesc. Ca autor de teme, transcripții și orchestrații vădește deopotrivă meșteșug — eficiența scriiturii — gust artistic ales, sensibilitate, rafinament. Două deziderate majore se circumscriu întregului context al compozițiilor sale — raportarea la subtilele vibrații ale melosului popular românesc și ocolirea, cu bună știință, a «locului comun» în exprimare, prin utilizarea unor variate și unorii inedite elemente de lexic sonor.

Johnny RĂDUCANU

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	O portocală	Anda Călugăreanu	13
2	2	Zilele	Marina Voica	11
4	3	Alergători de cursă lungă	Margareta Pislaru	9
6	4	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	8
8	5	Fetița mea	Mihai Constantinescu	3
5	6	Dedicație	Romanticii	11
9	7	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	2
10	8	Ciocînitoarea	Aura Urziceanu	2
—	9	Ploaia	Odeon	1
7	10	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pislaru	18

Compozitori: 1 și 2. Marius Țeicu. 3. Margareta Pislaru. 4. Marius Țeicu. 5. Mihai Constantinescu. 6. Teodor Tuși. 7. Judith Csomo. 8. Laurențiu Profeta. 9. Odeon. 10. George Grigoriu.

„alfa... beta... muzica“

«A» — 1. Notăție literală (alfabetică) a sunetului la; prin extensie — notația tonalității la major («A» sau «A-dur») și respectiv la minor («a» sau «a-moll»); 2. Notăție convențională a primei părți (primei secțiuni) dintr-o temă sau lucrare muzicală. Astfel, structura unei piese de muzică ușoară sau a unei teme de jazz poate fi A-B-A (refren — cuplet — refren), A-A-B (blues), A-A-B-A (anatole) etc. «ABREVIERI» — în notația muzicală (mai ales în muzica ușoară și jazz) se utilizează o serie de semne, litere și cifre convenționale pentru facilitarea citirii partiturii de către instrumentiști. Se abreviază (cifrează) tonalitatea, acompaniamentul armonic, se indică prin anume cuvinte și semne tempo-ul, nuanțele, reluarea (repetarea) unor fragmente din partitură, schimbarea unor instrumente, păstrarea unei structuri ritmice și altele. «ACUSTICĂ» — 1. Parte a fizicii care studiază natura, proprietățile sunetului și legile propagării lui. 2. Calitatea de audibilitate a unei încăperi.

Doriți să vă mobilați confortabil apartamentul?
Alegeți-vă mobila care corespunde necesităților și preferințelor dv.!
 Magazinele de specialitate din întreaga țară expun și pun în vânzare variate sortimente: camere de dormit, biblioteci, garnituri de hol, cît și piese separate.
 Garniturile de mobilă, ca și piesele separate atrag atenția prin linia lor modernă, cit și prin funcționalitatea lor sporită; ele sînt construite pe principiul modularii, ceea ce permite utilizarea rațională pe verticală a spațiului din încăperi.
 Materialele noi folosite la fabricația lor — plăci innobilate, lacuri și rășini sintetice, materiale plastice — conferă acestor mobile un plus de frumusețe și de rezistență.

CĂMERE DE DORMIT

«SEMENIC» — divan de colț pentru două persoane, cu ladă de asternut, dulap cu două uși, dulap cu vitrină și sertare, toaletă cu oglindă, masă extensibilă și patru scaune tapițate. Suprafețele frontale pot fi și cu fileuri de paltin. 8 435 lei/garnitura completă.
 «DROBETA» — divan de colț pentru două persoane, cu ladă pentru asternut, dulap cu două uși, dulap cu trei uși și vitrină, toaletă cu oglindă și taburet tapițat, masă extensibilă. Suprafețele frontale sînt ornamentate cu elemente decorative, divanul de colț poate fi așezat și ca pat de mijloc. 9 547 lei/garnitura completă.
 «RODIC» — garnitură complexă. Compusă din nouă piese care permit formarea mai multor variante de mobilare: dormitor (cu pat de mijloc și noptiere) sau cameră studio (cu divan de colț și ladă pentru asternut), completată, la alegere, cu unul sau două dulapuri cu cîte două sau trei uși, iar în funcție de spațiu și preferințe, cu toaletă — coafeuză, taburet (banchetă), masă cu placă rabatabilă. Se execută în două variante (cu sau fără fileuri de paltin). Dulapurile sînt formate din cîte două corpuri suprapuse. Prețul unei garnituri convenționale: 6 019—8 370 lei.
 «ARMONIA» — divan de colț (sau pat) pentru două persoane, cu ladă pentru asternut, dulap pentru haine (cu două sau trei uși), noptieră, toaletă cu oglindă reglabilă, taburet tapițat. 5 102—6 479 lei/garnitura (în funcție de categoria stufei).

BIBLIOTECI

«ASTORIA» — formată din patru transoane (cîtu corpuri) modulate, 4 017 lei.

«MILCOV» — nouă corpuri modulate (prin suprapunere cîte trei), un corp este prevăzut cu masă rabatabilă, un corp cu bar, celelalte corpuri sînt închise cu geamuri sau uși glisante. Prețul unui set complet: 4 095 lei.
 «DOINA» — două uși (jos) și trei rafturi (sus). Preț: 910 lei.
 «DACIA II» — compusă din patru corpuri distincte ce se pot combina în funcție de necesitățile de utilizare, putînd fi vîndute și separat. Setul complet: 6 533 lei.
 «BISTRITA» — 2 068 lei.
 «CREANGA» — furniruită cu nuc, compartimentul de jos cu uși și sertare, compartimentul de sus cu geamuri glisante și polițe. Totul la prețul de 2 376 lei.

GARNITURI DE HOL

«PĂLTINIȘ» — canapea extensibilă cu ladă pentru asternut, două fotolii și măsuță joasă. Prețul variază între 3 810 și 4 509 lei/garnitura în funcție de stofa utilizată.
 «VICTORIA» — canapea extensibilă și două fotolii, picioarele din metal, tapițeria îmbrăcată cu stofă și pvc. Preț total: 3 657 lei.

FOTOLII

«TUDOR» — prevăzută cu rotile, extinzîndu-se poate fi utilizată și pentru dormit. Bucată: 1 590 lei.

BIROURI

«BEATRIS» — cu două corpuri, furnir nuc sau exotic. Cu nuc 890 lei bucata. Cu furnir exotic, 750 lei bucata.
 «CONCEPT» — cu corpuri cu sertare (dreapta-stînga) cu furnir de nuc, 868 lei bucata.

AVANTAJE

Toate aceste produse se vînd și în rate lunare. La vînzare se asigură transportul mobilei la domiciliu, precum și montarea ei în apartament, pe bază de tarife convenabile.

«...Trebuie să combatem în modul cel mai hotărît tendința unor cadre din economie de a apela în mod nejustificat la importul de licențe, subapreciind capacitatea de creație a inginerilor și tehnicienilor noștri. Este necesar să se acorde mai multă încredere inginerilor, oamenilor de știință din țara noastră, gândirii tehnice românești în soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea producției industriale și agricole».

NICOLAE CEAUȘESCU

știința și viața

spectator?
nu! participant!

În cele ce urmează am dori să relatăm despre o experiență pur umană, legată — poate în mod neașteptat — de o disciplină aparent aridă: marketingul. Specialistul în marketing nu construiește, nu produce nimic, dar fără asistența lui sînt cazuri cînd produse românești de înaltă tehnicitate, competitive pe piața mondială sub raportul calității, nu cîștigă o licitație sau pierd segmente ale unei piețe străine importante din cauză că producătorul — care a rezolvat strălucit probleme tehnice complexe — a neglijat cîteva «fleacuri» care țin de service, estetică, logistică, funcționalitate, promovarea comercială. Să dăm un singur exemplu — anume ales nu din cele mai importante — privind doar acest ultim aspect, tocmai pentru a sublinia importanța amănuntelor.

Acum vreo doi ani, la o licitație pentru produse electrotehnice la Alexandria, Egipt, concurează și un motor electric românesc. Ieftin și de nădejde. Cumpărătorul potențial pune o întrebare de o dezarmantă simplitate: «Merge și în serie sau numai în paralel?» Reprezentantul nostru de acolo n-a putut da un răspuns pe loc; s-a oferit, în schimb, să dea un telex la București. Dar cumpărătorul străin, grăbit, a preferat să cumpere un alt motor, mai scump, dar mai bine «promovat» pe piața respectivă.

Un economist cunosător al uzinei și al produselor sale ar fi făcut inutil telexul și ar fi asigurat vînzarea. Firește nu aceasta este esența marketingului, dar exemplul subliniază faptul că în comerț nu ai voie să uiți sau să neglijezi nimic, începînd de la proiectarea produsului și terminînd cu modul de prezentare, cu reclama. Altfel, ești penalizat, «lovitură» de pedeapsă transformîndu-se adesea într-un *unu-zero* care poate însemna pierdere de milioane.

M-am întreținut îndelung cu ciberneticieni despre pasionante probleme de marketing legate de promovarea pe piețele străine a unui produs atît de complex al industriei noastre ca autoturismul de teren ARO, despre reușite și nereușite în acest domeniu, despre Uzina de mașini electrice București...

Să ne oprim puțin asupra acestei uzine, întrucît aci intervine — dincolo de aspectele economice — și experiența pur umană despre care vorbeam la început.

Un compartiment de marketing care să utilizeze în mod obligatoriu un calculator electronic și să fie perfect fundamentat din punct de vedere științific nu funcționează încă nicăieri la noi la nivel de uzină, cel puțin după știrea noastră — ne spune ciberneticianul Dumitru Chiselenco. A trebuit deci pornit de la zero. Pentru a-l proiecta, trei luni, practic, am locuit la UMEB, am trecut prin toate secțiile, așa că acum îi cunosc toate bucuriile și toate necazurile.

Și alți ciberneticieni «s-au mutat» în uzină, au pus umărul la modernizarea organizării ei, făcînd studii inovatoare privind cele mai bune căi de valorificare pe piața internă și externă a unei producții de multe sute de milioane de lei. Am uitat să precizez că maturii mei interlocutori nu erau specialiști cu vechi state de serviciu, ci *studenți* din anul V, azi proaspăt absolvenți: Dumitru Chiselenco, Vasile Vicoleanu, Dan Martinov, Adriana Dilanța, de la Facultatea de calcul economic și cibernetică economică. Îndrumați de drd. Gh. Nistorescu de la Catedra de cibernetică economică, laboratorul de marketing, ei au întocmit proiectele de diplomă — majoritatea realizate pe bază de contract — nu din poziția de spectatori, ci prin participare directă, străduindu-se să contribuie — pe măsura puterilor, dar cu dăruire — la rezolvarea problemelor economiei noastre socialiste. Pe un asemenea proiect, pe o asemenea diplomă poate fi înscrisă, în afară de nota acordată conform regulamentului, și o mențiune care nu figurează în nici un regulament: *bun pentru viață*.

Lionel NIȚESCU

cercetarea științifică românească ușurează

viața de fiecare zi

tehnica în slujba gospodinelor

În ultimul deceniu în special, tehnica a devenit un aliat prețios al gospodinelor. Pentru a li se ușura munca a fost creată o adevărată industrie producătoare de cele mai diverse aparate. Gospodinele s-au bucurat și atunci cînd au apărut primele aspiratoare românești, și atunci cînd spălătorul rufelor a fost preluat de mașinile «Alba-Lux». Totuși o nemulțumire, se pare, persista în inima lor: ar fi dorit niște mașini de spălat complet automatizate. Iată că acest deziderat feminin a și fost luat în considerație de specialiștii de la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice din București, care au realizat de curînd două mașini de spălat rufe complet automatizate. Cele două gemene — Gama SR-115 automatic și Gama SR-125 superautomatic — sînt destinate spălării rufelor confecționate din cele mai diverse materiale. Astfel, SR-115 are posibilitatea efectuării unui program de spălare automată a 17 categorii diferite de rufe, iar SR-125 a 10 categorii de rufe.

Gospodinele vor putea face cu totul altceva în timp ce

mașinile vor efectua programul lor de spălat. În mod automat se va realiza introducerea apei și a detergenților, limitarea cantității de apă, încălzirea apei și aducerea temperaturii la valoarea corespunzătoare naturii țesăturii. Totodată, programul automat are în vedere spălarea, fierberea, stoarcerea și apretarea rufelor.

Noile ajutoare prețioase ale gospodinelor realizează o spălare de calitate superioară cu o uzură neglijabilă a țesăturilor.

oficii poștale automatizate?

Cum ar putea arăta un oficiu poștal fără funcționari, un oficiu deservit de automate?

Ideea nu este fantastică, deoarece în momentul de față se realizează în foarte multe țări mașini dintre cele mai complexe destinate acestui scop. Preocupări similare au apărut și la *Centrul de cercetări și proiectări în domeniul mecanicii de precizie* din București, unde a fost realizată o mașină automată de factură recomandată denumită «Multisport». Avînd o productivitate de 6 000 scrisori pe oră, noua creație a tehnicienilor români este destinată oficiilor noastre poștale, fapt care va contribui la descurajarea ghișeelor.

Dar acest prim succes românesc în automatizarea activității de poștă nu va fi singular. Cercetătorii centrului au pe agenda de lucru realizarea unei alte mașini mult mai complexe: un automat specializat pentru mai multe operații. El nu numai că va factura și sorta scrisorile, dar va emite și recipisa de rigoare!

Este desigur un început promițător în domeniul automatizării oficiilor poștale, care se va extinde tot mai mult și în activitățile curente din viața comercială.

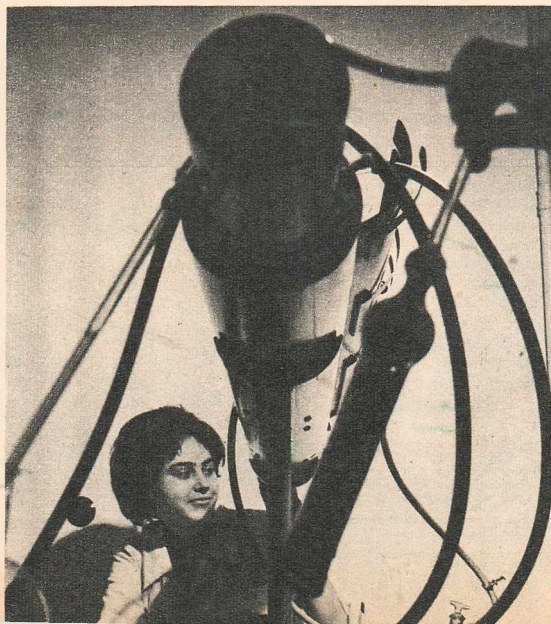
cod de valori pentru omul de știință

Lucrările de știință, al căror număr este în continuă creștere și al căror conținut reține din ce în ce mai mult atenția specialiștilor preocupați de problematica organizării raționale și eficiente a științei și a oamenilor de știință în general, au demonstrat caracterul complex, de sinteză, al științei.

Știința a apărut ca o expresie a cerințelor generate de noile dimensiuni, tendințe și particularități ale fenomenului științific și ca efect al marilor posibilități transformatoare, de înnoire progresistă a societății, pe care le are știința contemporană. După ce știința a adus un aport imens la cunoașterea naturii, societății și gândirii umane, ea a trecut la investigarea propriului său organism, din multiple unghiuri, în scopul autocunoașterii.

În acest context dorim să subliniem apariția în ultimul număr al publicației Academiei R.S. România, «Progresele științei», a unui studiu semnat de Ion Goliat, remarcabil prin puterea sa de sinteză. Autorul subliniază că exemplul vieții și activității unor mari creatori în știința românească din trecut pune în lumină o serie de trăsături ale omului de știință înaintat, pe care știința le poate valorifica, cu luarea atenției în considerare a noilor condiții sociale de desfășurare a cercetării științifice și cu noul climat general al științei contemporane.

O fotografie cu valoare de simbol: acest aparat de cercetare de la Institutul de igienă din București capătă, parcă, semnificația unui straniu telescop îndreptat spre necunoscut, spre descifrarea tainelor sale.

Dintre aceste trăsături autorul relevă:

— o excepțională putere de muncă și o riguroasă disciplină a activității științifice, promovată cu conștiința unei necesități obiective și imprimată cu consecvență în cadrul școlilor pe care le-au întemeiat (școlile medicale conduse de Victor Babeș, Ion Cantacuzino, Gheorghe Marinescu);

— abordarea unor probleme majore, cu forța originalității, fapt care a condus la întemeierea unor discipline noi, cu mare ecou în viața științifică internațională (endocrinologie — C.I. Parhon; sonicitate — Gogu Constantin; biospeologie — Emil Racoviță; capitole noi de mecanica fluidelor și de aerodinamică — Henri Coandă etc.);

— un accentuat spirit de răspundere socială, o înțelegere înaltă a îndatoririlor omului de știință față de societatea timpului său, față de contemporani: indiferent de țara în care s-au format, de influențele pe care le-au suferit și de curentele de gândire cărora le-au fost fideli, cei mai apreciați oameni de știință, fără deosebire de specialitate și afinități științifice personale, și-au făcut o nobilă îndatorire din a aborda și a studia probleme de interes social major, cum au fost: cunoașterea analitică, cantitativă și calitativă a resurselor naturale ale țării și inițierea unor căi de valorificare a acestora; combaterea bolilor de mare răspundere și preocuparea intensă pentru promovarea unor reguli de igienă socială înaintate; promovarea largă în învățămînt, știință și cultură a valorilor umaniste (Petru Poni și C.I. Istrati, Dimitrie Brînză și Grigore Cobălcescu, Spiru Haret și Gheorghe Țițeica);

— interes accentuat pentru instituționalizarea științei fie chiar și sub forma unor modeste grupări (societăți și asociații științifice), instrumente de seamă ale întăririi contactelor dintre exponenții intelectualității științifice și ale colaborării dintre profesioniștii diferitelor discipline științifice; în această privință se cere cu precădere evocarea numelui lui Dimitrie Gusti, atît pentru crearea Institutului social român, cît și pentru ideile sale avansate în materie de organizare a științei de coordonare la scară națională a efortului științific;

— preocupare susținută pentru dezvoltarea legăturilor dintre mișcarea științifică din România și viața științifică de peste hotare, manifestată în cele mai diferite modalități (cooperare sistematică pe probleme științifice de actualitate, colaborări la societăți și publicații de prestigiu din diferite țări, publicarea rezultatelor în țară în reviste în limbi de circulație internațională, stagii de lucru și de doctorat sub îndrumarea unor personalități de primă reputație etc.);

Considerațiile de mai sus, sprijinite pe date și fapte din perioada de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, își păstrează, după părerea autorului, în bună măsură valabilitatea și în împrejurările substanțial modificate ale științei contemporane.

Dacă în trecut, în condiții grele, cînd sprijinul autorităților, al statului era slab și sporadic, oamenii de știință înaintași au oferit pilde nepieritoare de devotament față de progresul cunoașterii și de progresul social, în prezent sînt întrunite toate condițiile necesare pentru ca oamenii de știință să-și îndeplinească misiunea lor cu demnitate și cu maximă răspundere socială. Ei vor ști să convertească preceptele valabile din istoria științei într-un adevărat cod de valori contemporane.

SATUL DE-A PUR

IERNUT — PE SOARE...

Acest microreportaj ar fi trebuit început de fapt în felul următor: Iernut, comună așezată pe cursul mijlociu al râului Mureș, se întinde pe o suprafață de peste 80 kilometri pătrați, sau 10 941 hectare, din care teren agricol 9 697 hectare. Comuna e alcătuită din 9 sate cu peste 12 000 locuitori... Acest început de reportaj geografic l-a făcut însă primarul în discursul său cu prilejul decorării comunei cu Ordinul Muncii clasa I. Tot cu acest prilej i-am cerut să facă o declarație de dragoste economică. I s-a părut ciudată cererea noastră primarului. Ne-a făcut totuși o declarație de dragoste economico-socială, pe care o consemnăm cu câteva rânduri mai jos.

Până atunci sîntem obligați să trăim din amintirile mele... Era toamnă și se culegea sfecla-de-zahăr. Se pare că e destul de mult de atunci din moment ce nu-mi aduc aminte de numele celui activist de partid care, întîlnindu-mă la fabrica de zahăr de la Luduș, mi-a zis: «În seara asta mergem la termocentrală». Îmi vorbea de parcă m-ar fi invitat să fac o scurtă raită prin Paris. Cînd se culege sfecla nu se poate să nu plouă; ne ploua și pe noi mergînd ca doi călători romantici spre acele lumini aproape ireale din cîmpie. Se lucra intens la termocentrala de la Luduș-Iernut. Era seară, noroi, ploaie, lumini și toamnă și nu știam că trăiesc un destin. Am văzut apoi Iernutul noaptea; case gospodărești cu ferestre stîNSE la semnalul de seară al cocoșilor; ne-am oprit în piața de cereale din mijlocul satului să alungăm și frigul și toamna din oase cu un pahar zdravăn de monopol... Mirosea a bălegar și o lună rotundă, ca după ploaie, ne făcea fericiți...

— Stimate tovarășe primar Nicolae Joldeș, unde e piața aceea?, îl întreb acum plimbîndu-mă printr-un Iernut cu soare.

— Aici e piața...

Și tot aici amintirile mele se încheie. Nu mai reușeam nimic din tot ce-a fost nu demult... Pentru că ne aflăm într-un centru civic cu clădiri de locuit noi, cu instituții culturale și administrative, cu magazine.

Cînd un primar e în ajutorul unei festivități musai să

facă bilanțuri. Bilanțul e un soi de fericire transpusă în cifre care sînt însoțite de aplauze.

— Iată, ne spune primarul, datorită termocentralei s-au construit în comuna noastră 17 blocuri cu peste 300 de apartamente, cu încălzire centrală, apă și canalizare. Pe teritoriul comunei funcționează 19 unități de prestări de servicii și peste 45 magazine comerciale. În 1972 s-au desfășurat mărfuri în valoare de 42 de milioane.

(În paranteză spus, toate detaliile și cifrele pe care le reproduc nu sînt altceva decît argumentele pentru care Iernutul a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I. Le notez ca pe niște fapte de muncă, pe care sîntem datori să nu le ignorăm nici o clipă.)

«Baby-beef»? Iată un cuvînt englezesc pe care nici nu știu dacă l-am transcris corect, dar care face parte din limbajul iernutenilor. Tradus, ar însemna: creșterea intensivă a tineretului bovin în complexe mari, așa cum se practică la Întreprinderea agricolă de stat (17 mii porcine, peste 10 000 tineret bovin). Alte realizări: ...fabrica de nutrețuri combinate produce anual peste 45 000 tone de nutrețuri în valoare de peste 60 de milioane lei. Secția de preparate din carne produce peste 300 tone de mezeluri de diferite sortimente. Indicatorii planului la producția de cereale au fost depășiiți la grîu cu 2 058 tone, la porumb cu 1 024 tone, la sfeclă

Iernut, o comună cu flori, case noi și oameni harnici.

de zahăr cu 140 238 tone. Iar la lapte cu 13 259 hectolitri.

Primarul face economie agrară cu noi. Nagy Alexandru, vicepreședintele, ne vorbește despre dezvoltarea învățămîntului (1 700 elevi, dintre care 500 maghiari) și despre casatoriile mixte. Directorul de la S.M.A. Iernut, Florian Căpățînă, ne declară: «Nu există mașină agricolă cît de nouă pe care noi să nu o avem»...

Distincțiile au nevoie de argumente, nu se decernează pe vorbe...

...La Iernut, pe Mureș, azi e soare. Primarul e obosit de atîtea întrebări. Ne plimbăm prin parcul din centrul comunei și mă simt parcă aș fi într-un orașel.

— O să plantez și tei...

— De ce chiar tei?

— Știi, primăvara teii inundă cu parfum comuna...

Apoi am de gînd să plantez și niște sălcii plîngătoare în spatele băncilor din parc.

— Pentru îndrăgostiți?

— ...Și pentru umbră...

Primarii vorbesc rar despre dragoste. La propoziția asta banală mă gîndeam bînd o cafea la cofetărie... Apoi am plătit 16 lei și am luat cursa de Tirgu Mureș.

C. BOZBICI

PLOAIE BUNĂ, PLOAIE REA

Gîrbovi, comuna din Bărăgan, recent distinsă cu Premiul I și decorată cu Ordinul Muncii clasa I în întrecerea pe față a satelor noastre, nu-și țipă meritele. Vreau să spun că dacă te mulțumești doar cu o plimbare pe ulițele satului, poți chiar să ridici din umeri a mirare: premiul întîi? Pentru ce? Pentru magazinul universal? Îl avem în multe sate. Pentru casele și curțile îngrijite, pentru grilajurile de fier și răsăturile de flori? Și astea s-au mai văzut. Firește că s-au mai văzut, și nu pentru asta sau nu numai pentru asta te alegi cu un premiu întîi și cu o înaltă decorație.

*
Pînă acum mai cîțiva ani, tîrăanii din Gîrbovi ieșeau

O FLOARE PENTRU BĂRCA

**DINTRE SUTELE DE
COMUNE ÎN ÎNTRECE-
RE PE ȚARĂ, 40 AU PRI-
MIT PREMII ȘI MENȚI-
UNI, CUVENITĂ RĂȘ-
PLATĂ A HĂRNICIEI.
CU REGRETUL SINCER
DE A NU PUTEA SĂ
LE CUPRINDEM PE
TOATE ÎN ACESTE PA-
GINI, PUBLICĂM ÎN-
SEMNĂRI ȘI IMAGINI
DESPRE TREI DIN ELE.
VOM MAI AVEA ÎNSĂ
ȘI PRILEJUL ȘI BUCU-
RIA DE A SCRIE ÎN PA-
GINILE REVISTEI RÎN-
DURI ÎNCHINATE SA-
TULUI NOSTRU SO-
CIALIST ȘI BRAVILOR
SĂI OAMENI.**

REDACȚIA

URI

în zori în pridvor și priveau cerul, căutând semne de ploaie. Dar ploaia se lăsa așteptată, iar ogoarele tînjeau după ea. De cîțiva ani, ploaia nu se mai lasă așteptată. A întors-o pe partea cealaltă. Vine prea multă. Crunt au mai pătimit și mai pătinesc agricultorii din Gîrbovi din pricina capriciilor higrometrice. Plouă de sus, prea mult și prea des. Plouă de jos: pinza de apă freatică, suprastocată, umflată, răzbate la suprafață și bălțește.

Dacă e să te întrebi de ce au fost decorați cei din Gîrbovi, cu asta trebuie să începi: cu aspra lor bătălie împotriva stihiei apelor. Ploaia e bună, fără ea nu se poate. Cînd e prea multă, e rea și iar nu se mai poate. Țăranii din Gîrbovi s-au luat la bătălie cu ploaia rea. O bătălie care pe care. S-au bătut astă-toamnă, ca dracii, cu ploaia-mocirlă care le voia rodul și au adus rodul întreg în hambare (poate i-ați văzut și la televizor). S-au bătut în primăvara asta cu ploaia care nu-i lăsa să bage sămînta în pămînt. Au dovedit-o și în primăvară: au săpat șanțuri și iar șanțuri, se ajută și cu tehnica mare: cu draglinele... Orzul l-au strîns, grîul — oleacă întîrziat — e gata și el de strîns. Porumbul? O minune. Anul trecut au numărat 4 760 kilograme boabe în medie la hectar. Anul acesta le-au crescut ambițiile. Așa, ca să-i facă ploii în ciudă. Tovarășul Dan Olteanu, inginerșef al C.A.P. «Victoria socialismului» din Gîrbovi, e convins că anul acesta valoarea producției globale se va ridica la peste 50 de milioane lei, marcînd anihilarea totală a efectelor meteorologice negative.

Tudor Ioniță e directorul căminului cultural din Gîrbovi și locțiitorul secretarului comitetului comunal de partid.

— Tovarășe Ioniță, de ce credeți că vi se cuvine un premiu întîi în întrecere?

— În general, gîndesc eu, fiindcă, deși condițiile au fost vitrege, oamenii au îndeplinit tot ce și-au propus.

— Care oameni?

— În primul rînd cei cu activități în unitățile noastre economice: C.A.P., S.M.A., I.A.S., cooperația de consum... Toate aceste unități și-au depășit planurile de producție.

— Și oamenii trăiesc mai bine?

— Socoliți și dumneavoastră: norma de retribuire în C.A.P. a fost de 28 de lei anul trecut, iar anul acesta, fiindcă s-a extins acordul global, va fi și ea mai mare. Aproape trei sferturi din cetățenii comunei au apă în casă, la robinet. Pentru un sat din Bărăgan, nu-i puțin lucru! Șoseaua asfaltată pe care ați venit de la Manasia și pînă aici, vreo 13 kilometri, e munca noastră. Magazinul universal, așiderea. Avem 2 școli generale pe care

le îmbogățim mereu, ba cu o clasă, ba cu un laborator. Asistența sanitară îi mulțumește pe oameni, iar la căminul cultural lumea vine fiindcă are de ce veni...

De unde se vede, încă o dată, că pripeala nu e bună. Temeiurile pentru care comuna Gîrbovi se află printre fruntașii frunțașilor nu sînt la îndemînă, dar sînt limpezi. Trebuie numai să le descoperi. Ar fi fost foarte nedrept să nu fie descoperite.

E. DASCĂLU

Bărca, mîndrie a doljenilor, se mîndrește acum printre frunțașele pe întreaga țară.

Bărca, străveche așezare de pe malul Desnățuiului din sudul cîmpiei oltene, ne întîmpină la intrare cu tradiționalul «Bine ați venit», înscris pe o ghirlandă de metal, înalt arcuită peste lama de asfalt a șoselei. Pe sub această poartă simbolică, deschisă deopotrivă tuturor călătorilor, am trecut adesea, simțind în cuvintele înscrise pe frontispiciul ei tîlcăra sinceră a omeniei. La pragul acestei porți, lanurile cîmpiei își frîng brusc tălăzuirile, doar foșnetele și miresmele lor trec mai departe, peste comună, ca o cernere nesfirșită dintr-un cer vegetal. Dar din același prag al porții în care lanurile își sting legănarea, șoseaua devine deodată bulevard, încît avem impresia că nu intrăm într-o comună, ci într-un oraș modern, ctitorit de niște edili desăvîrșiți.

Cine sînt acești edili care au durat în plină cîmpie a Dunării acest bulevard lung de cinci kilometri, mărginit de brazi și arbuști ornamentali, de flori și de fîntini cu coloane zvelte? Desigur, sînt bărcenii, acești oameni harnici, meșteri neîntrecuți ai cîmpului, ai cîntecului și jocului, dirji, mîndri și ambițioși, totdeauna neîmpăcați cu ei înșiși. Iată-i aici, alături, în sala căminului cultural, întruniți într-o adunare populară deosebit de importantă pentru comuna lor, pentru viața fiecăruia. Au venit să se bucure împreună de acordarea diplomei și a Ordinului Muncii clasa a II-a, pentru ocuparea locului doi pe țară în întrecerea patriotică, datorită rezultatelor foarte bune obținute în dezvoltarea economică, edilitar-gospodărească și social-culturală a comunei în anul 1972.

Sub conducerea nemijlocită a comitetului comunal de partid, antrenați de Consiliul popular comunal, de deputați, membrii celor două cooperative de producție, muncitorii din S.M.A. și cele două ferme agricole de stat, cadrele didactice, specialiștii și salariații din diverse instituții comunale au depus, an de an, eforturi susținute pentru ridicarea potențialului economic, a dotărilor edilitar-gospodărești, pentru îmbogățirea vieții cultural-artistice, încît Bărca să se înscrie pe planul unei tot mai accentuate urbanizări. Centrul civic de azi îi conferă comunei cadrul durabil, în măsură să-i asigure o rapidă urbanizare, expresie firească a sporirii valorilor economice și social-culturale dobîndite de Bărca în anii socialismului.

Dar, așa cum spunea Florea Bădeancă, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei, cu prilejul acordării înaltelor distincții, rezultatele obținute nu reprezintă decît un început modest. Priceperea și hărnicia oamenilor, dragostea lor pentru locul unde trăiesc și muncesc, rezervele importante de care dispun unitățile economice din comună, perspectivele luminoase deschise de politica înțeleaptă a partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt atribuțiile ferme care vor impulsiona procesul de urbanizare, de ridicare a nivelului de trai, de înflorire a vieții spirituale a tuturor cetățenilor din Bărca.

Sporirea recoltelor la hectar, înființarea de noi secții prestatoare de servicii, construirea unor edificii sociale în centrul civic, modernizarea străzilor secundare, desăvîrșirea lucrărilor la parcul comunal (o suprafață de 13 hectare, avînd în mijlocul ei o bază sportivă), extinderea spațiilor verzi etc. sînt cîteva dintre obiectivele imediate

înscrise pe agenda de lucru a comitetului de partid și a consiliului popular din Bărca. Sînt obiective care vor reinnoi străvechea așezare de pe malul Desnățuiului oltenesc, vor îmbogăți cîmpia doljenă cu un centru urban aflat sub semnul prosperității.

Ilarie HINOVEANU

lumea văzută de aproape

un viitor pentru trecutul nostru

Frumoasă și nobilă este îndeletnicirea aceluia care, pornind spre izvoarele istoriei și ale unor civilizații de mult apuse, scot la lumină mărturiile ale trecutului îndepărtat. Uneori, un simplu ciob de vas, o monedă acoperită de cocleala mileniilor reinvie pentru generațiile prezentului o întreagă lume, cu farmecul și tainele ei.

Încă o dată, pentru asemenea pasionați cercetători — i-am numit pe arheologi — toată prețuirea și stima.

Nu i-am da însă Cezarului ce i se cuvine, dacă n-am recunoaște meritele cel puțin egale ale tuturor aceluia care, în numele nostru, al tuturor iubitorilor de frumos, își pun talentul și pasiunea în slujba nobilului scop al protecției valorilor monumentale ale arhitecturii vechi.

O depeșă transmisă de agențiile internaționale de presă anunța la începutul acestei săptămâni că peste 300 de specialiști din 27 de țări europene, printre care și România, s-au întrunit la Zürich, lansând o idee generoasă, așa cum sînt toate marile idei, de a se proclama anul 1975 drept an al patrimoniului arhitectural, sub deviza «Un viitor pentru trecutul nostru».

Istoria civilizațiilor a lăsat o bogată moștenire continentului nostru. Pe pămîntul său au rodit, din singele și osemintele celor răpuși în nesfîrșitul și al luptelor și războaielor pustiitoare, nu numai monumente, palate și vestigii nemuritoare prin mesajul transmis în timp, ca o vibrantă chemare la unirea eforturilor popoarelor la prietenie și colaborare, dar și opere ale naturii care, cicatrizîndu-și rănile, își revendică dreptul la eternitate.

Cataclismele naturale ori provocate de mîna omului, voit sau din nepăsare, au pricinuit daune ireparabile valorilor trecutului. Să ne gîndim numai că Pompeiul a renăscut de sub lava Vezuviului, prin eforturile celor ce au readus la lumină piatră cu piatră, clădire cu clădire, dar că astăzi armatele de turiști își imortalizează prezența, scrijelind zidurile și mozaicurile autentice, desăvîrșind ceea ce nu a reușit vulcanul.

Să ne gîndim că viața falnică a Veneției e primejduită de valurile stîrnite de elicele ambarcațiunilor motorizate, care izbesc zi și noapte în zidurile cariate ale strălucitoarelor palate de odinioară.

Și să ne mai gîndim — pentru a veni mai aproape cu exemple — că «Masa tăcerii» zămislită de geniul olteanului Brîncuși a fost transformată într-o masă a festinurilor estivale, iar pe «Poarta sărutului» cupidoni

de duzină comit sacrilegiul de a săpa în piatră dragostea eternă a lui Romeo din Mizil pentru Julieta din Tîncăbești.

Îmi aduc aminte că în toamna anului 1967, cînd apele mîloase ale riului Arno au luat cu asalt comorile de artă ale Florenței, am văzut sute de tineri și vîrstnici lucrînd zi și noapte pentru refacerea tablourilor și manuscriselor deteriorate de noroi, curățînd zidurile palatelor din Piazza Signoriei. Scena, emoționantă prin simbolul ei, mi-a evocat doi ani mai tîrziu alte momente, trăite tot în orașul lui Dante. Turiști grăbiți, aduși cu mașini grăbite, profanau prin ținuta lor, prin tocmeala cu negustorii tarabelor cu suveniruri pe trei parale, liniștea din sanctuarul frumosului.

Pe marmura Acropolei își lasă pecetea poluarea și coloanele tresar înapămintate parcă, sub loviturile bangului sonor, declanșat de supersonicele și reactoarele ce brăzdează cerul Eladei.

Iar în multe locuri, clădiri și monumente, evocînd vremuri de mult apuse, dar prezente în conștiință, sînt prinse în chinga viziunii moderne a arhitecturii secolului nostru, sufocate de briul de beton al blocurilor trase la șapirografal construcțiilor de astăzi.

Omenirea nu este cîtuși de puțin dornică să asculte cîntecul de lebedă al trecutului, să se despartă, fie chiar și cu nostalgie, de valorile sale eteme.

Iată de ce mi se par de cea mai mare însemnătate concluziile la care au ajuns specialiștii întruniți în orașul helvetic. Pornind de la premisa că în numeroase așezări urbane și rurale europene există valori arhitecturale străvechi — străzi, parcuri, grădini, clădiri, palate, alte monumente — periclitare de acțiunea corosivă a timpului sau de efectele nocive ale civilizației, în special de poluare și de supraaglomerarea turistică, ceea ce împiedică perceperea cuprinzătoare a patrimoniului trecutului și conservarea lui — conferința de la Zürich a lansat acțiunea internațională la care m-am referit la început.

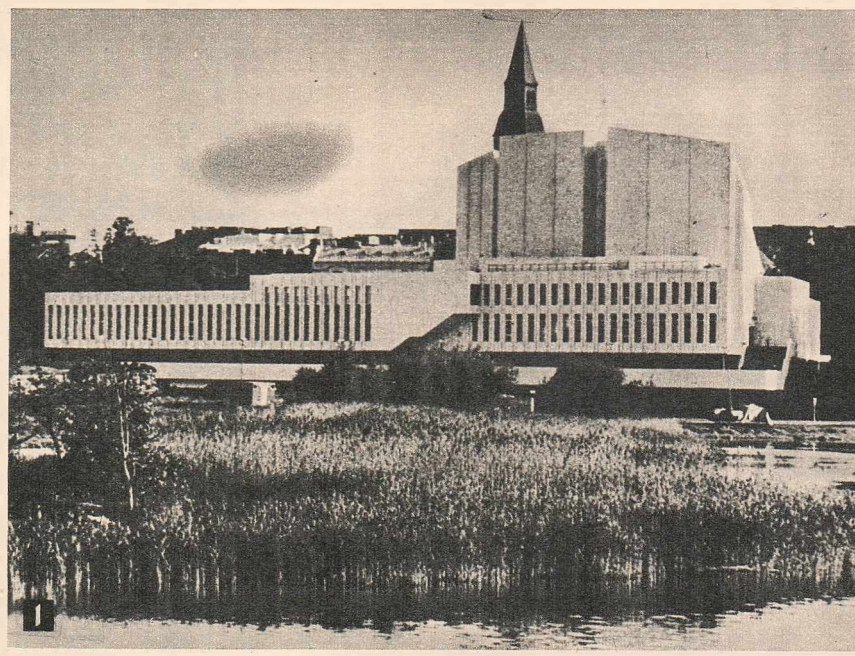
Lozincă «Un viitor pentru trecutul nostru» trebuie să devină cu adevărat deviza fiecăruia, purtată în inimi și în conștiințe, așa cum purtăm în portvizit biletul de intrare la un muzeu sau în aparatul de fotografiat imaginile surprinse în drumețiile turistice.

Între trecut și viitor, să nu uităm nici o clipă prezentul.

Ion MĂRGINEANU

bahamas — stat independent

După 300 de ani de statut colonial, arhipelagul Bahamas din Marea Caraibilor s-a proclamat stat independent, al 135-lea membru al O.N.U. De pe fostul palat al guvernatorului de la Nassau, capitala noului stat, a fost coborît, pentru ultima oară și fără regrete drapelul britanic, «Union Jack».

s-a încheiat prima parte dintr-un concert al popoarelor

Palatul de marmură albă și granit Finlandia din Helsinki, în care și-a desfășurat lucrările Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, a fost sortit de constructorii săi muzicii. În principala sală de concerte (1750 locuri), tapisată în mătase albastră, s-au depus eforturi de către reprezentanții națiunilor Europene, ai S. U. A. și Canadei pentru realizarea de acorduri vitale, de armonii fără de care viitorul omenirii ar fi în mare primejdie (foto 1). Timbrul emis de Administrația poștală finlandeză închinat conferinței, realizat de graficianul Pentti Rahikainen (foto 2).

Helsinki, iulie 1973

OAMENI
DESPRE
CARE
SE
VORBESTE

- 1 URHO KEKKONEN (n. 1900), președintele Finlandei, țara gazdă: Deschiderea conferinței reprezintă «efortul comun al tuturor guvernelor interesate pentru a găsi, pe baza egalității și respectului mutual, o soluție problemelor vitale care ne interesează pe toți».
- 2 KURT WALDHEIM (n. 1918), secretar general al O.N.U., oaspete de onoare al reuniunii: «Un nou stadiu decisiv în istoria lumii... După o lungă perioadă de tensiuni acute internaționale, în întreaga lume a apărut acum o nouă situație, o nouă modalitate în relațiile dintre state».
- 3 GEORGE MACOVESCU (n. 1913), reprezentantul României: «Pe deplin îndreptățite sînt interesul și speranța cu care opinia publică de pe continent, popoarele de pretutindeni își ațintesc privirile asupra conferinței noastre, căreia îi revine înalta misiune de a așeza pe baze noi, durabile, calitativ superioare, relațiile intereuropene».
- 4 ANDREI GROMÎKO (n. 1909), reprezentantul U.R.S.S.: «Sperăm că participanții la conferință vor da dovadă de bunăvoință, de realism, de dorință de a căuta, de pe poziții constructive, soluții acceptabile pentru toată lumea... În ce o privește, Uniunea Sovietică este gata să facă, pentru aceasta, tot ce depinde de ea».
- 5 WILLIAM ROGERS (n. 1913), reprezentantul S.U.A., speră, de asemenea, că «Reuniunea paneuropeană... va arăta clar că suveranitatea și independența fiecărui stat trebuie să fie respectate și protejate de către toate celelalte state și va permite extinderea contactelor între popoare».
- 6 OTTO WINZER (n.1902), reprezentantul R.D.G.: «Ca unul din statele succesoare ale fostului Reich german, R.D.G. consideră ca o sarcină istorică deosebită datorită de a veghea ca frontierele și teritoriile unui stat european să nu mai fie amenințate de pe teritoriul german».
- 7 WALTER SCHEEL (n. 1919), reprezentantul R.F.G.: «Cooperarea nu trebuie să se limiteze la guverne, ea ar trebui aprofundată la toate eșaloanele: între guverne și întreprinderi, între instituții și organizații și, în sfîrșit, între cadre de conducere, tehnicieni și specialiști din Est și din Vest».

cronica de trei secunde

să luăm lumea în baloane

E vremea să reabilităm balonul. Nu balonul rotund — care n-are de ce, fiindcă e sport-rege — nici balonul de săpun, care rămâne un duos simbol al iluziei. N-am ajuns încă la reabilitarea iluziei și a simbolurilor ei — slavă cerului! Iluzia rămâne o nobilă întreprindere a omului neîntreprinzător. E vremea să reabilităm balonul-balon. Balonul autentic, de la mama lui, balonul cu nacelă și cu lest, balonul cu care Fergusson a zburat cinci săptămâni în Jules Verne, de a și rămas printre titlurile nemuritoare ale lumii această minunată împerechere: «Cinci săptămâni în balon», balonul clasic, cu o nacelă de 2,50/4 metri, cu care un oarecare Bob Sparks din Harbor vrea să treacă în vara asta Atlanticul, din S.U.A. pînă în Finlanda. Sau Italia!

Nu voi înțelege niciodată de ce a fost batjocorit, umilit, disprețuit, aruncat atît de jos pe scara valorilor — balonul. De ce — de pildă — atîția oameni nu mai acceptă să fie luați în balon. De ce acceptă să fie luați în avion, în limuzine, în transatlantice, dar cînd aud de balon se supără, se întunecă, și sînt gata să te mîninge. A fi luat în balon a devenit sinonim cu a fi ironizat. De unde pînă unde? Ce legătură poate fi între balon și ironie? Ce îndeamnă la o asemenea legătură cînd vezi un balon? Absolut nimic. De ce n-ar fi semn al ironiei blestemate alt mijloc de transport? De ce nu m-aș enerva de moarte cînd aș auzi că mă iei în troleibuz?

— De ce l-ai părăsit?
— Fiindcă mă lua zilnic în troleibuz...
— ar răspunde, mîndru și patetic, tînăra

fată — și, pe cuvînt, aș înțelege o asemenea expresie.

Nu mai trebuie să insist în a demonstra cu cît e mai frumos un balon decît un troleibuz. Balonul e infinit mai frumos decît un tramvai, ca să nu discutăm că un autobuz — foc de ar lua în gură — nu va ajunge la grația și geniul unui balon. Cît privește trenurile — trenurile sînt niște biete omizi la care o nacelă se uită cu milă, cu silă. Balonul e o stare de vis a lumii. Balonul e tot ce a dat mai straniu și mai fastuos imaginația noastră, la dimensiunea marilor spații. Balonul e o invenție mai patetică decît zborul lui Icar. La fel de rudimentară, la fel de elementară, la fel de naivă și de ingenună — dar mai grozavă în candoarea ei fiindcă la baza nebuniei stă aerul. Balonul e un strigăt al plămînilor noștri, modelat din aer, în aer, sfidînd atmosfera, — semn magic pe cer, peste munți, peste turlle de biserici, peste paratrăznete, peste umbrelele atomice și neatomice, al sălbăticilor și duioaselor urlete care ne străbat mintea și trupul. Balonul nu are nimic ironic. Tot ce întruchipează el e sfinț și grav. Restul interpretărilor e fis.

Vă spun toate acestea în calitatea mea de tiritoare perfectă, de om care în viața lui n-a urcat într-o nacelă, dar a aruncat mult lest și a fost des luat în balon, fără să crînească: trebuie să reabilităm balonul! Să urcăm în balon și să ne luăm prietenii și rudele în balon, fără teamă! Pentru ironii — folosiți mașina mică!

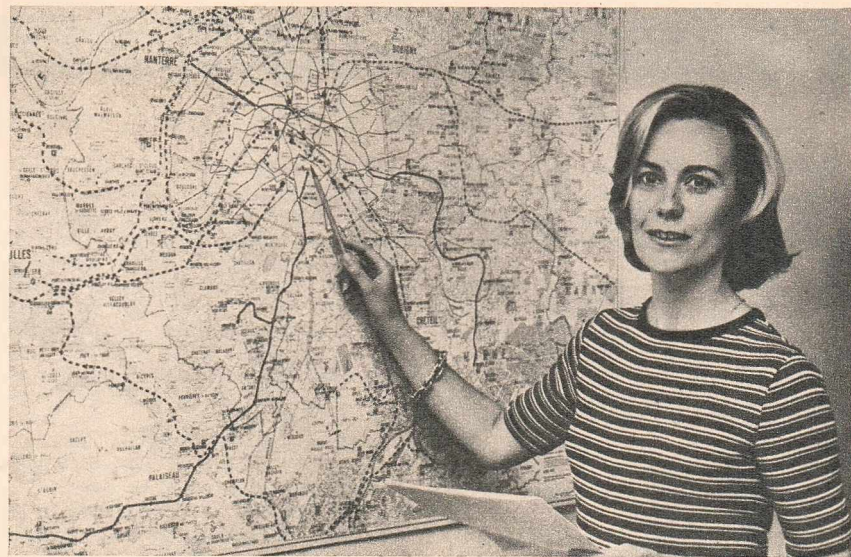
Radu COSAȘU

vîrsta: 168 de ani, ocupația: pomicultor

Se numește Șirali Mislimov și trăiește de aproape 17 decenii în satul Bavzav din R.S.S. Azerbaidjană. În anul în care s-a născut, adică în 1805, Napoleon I trecea pe răboj înfrîngerea de la Trafalgar și victoria de la Austerlitz, Beethoven compuse deja primele 3 din cele 9 simfonii, Goethe trimitea la tipar prima ediție din «Hermann und Dorothea», iar Pușkin împlinea șase ani. La înmormîntarea țarismului, Mislimov era încă tînăr: avea doar... 112 ani.

Ca să-și păstreze tineretea miraculoasă, Șirali Mislimov muncește. Face pomicultură. Priviți-l cît de viguros se proptește în cazma. De spondiloză n-a auzit, nu-i nici angoasat, nici chinuit de neputința comunicării. Cînd caiul dă în floare, se bucură și așteaptă cu nădejde să mai apuce și rodul anului viitor. Simplă și sfințită filozofie de longeviv!

E.D.

ministrul francez al transporturilor

Pentru prima oară în istoria ei, Franța are ca ministru al transporturilor o femeie. Este doamna Michèle Legras, originară din Vif (Isère). Un cerc larg de probleme, complicate de nemeipomenita dezvoltare a circulației rutiere (construcții și întretineri de autostrăzi, șosele, metrou etc.) stă în fața noului ministru. Care este însă foarte optimist în ce privește succesul înaltelor sale răspunderi.

FAMILIA NOBEL, Reuniunile anuale ale laureaților premiului Nobel, pe ramuri de activitate, au intrat în tradiție. Anul acesta s-au întîlnit fizicienii. Impresionantă adunare de savanți a căror gîndire și creație impulsionează giganticul proces de dezvoltare a tehnicii acestor decenii. Gazdă a fost orașul elvețian Lindau de pe malurile lacului Constanța.

de la lume adunate

GASTARBEITER. O statistică publicată de cotidianul vest-german Die Zeit indică următoarele cifre, datătoare de gîndit, cu privire la proporția muncitorilor străini (Gastarbeiter în limba germană, iar în traducere mot-à-mot muncitori-oaspeți) din unele țări dezvoltate ale Europei occidentale: Elveția — 26% din totalul populației active; R.F.G. — 10,8%; Franța — 9,7%; Austria — 8,1%; Belgia — 7,6%; Suedia — 5,7%; Marea Britanie — 5,1%.

NU, HAȘIȘULUI! Autoritățile din Nepal au hotărît să interzică culturile de mac și de cîneșă indiană din care — după cum se știe — se extrag opiu și hașișul. Guvernul nepalez va adopta măsurile corespunzătoare pentru a veni în sprijinul țăranilor afectați de hotărîre.

TOATĂ LUMEA E LA FABRICĂ. Orașelul iugoslav Veleno are 12 500 de locuitori, iar dintre aceștia, 5 500 (practic, întreaga populație muncitoare) lucrează la fabrica «Gorene» din localitate, unde se produc aparate electrocasnice (mașini de spălat rufe, frigider, mașini de gătit etc.) de care — după cum s-a stabilit statistic — beneficiază peste un milion și jumătate de gospodine din multe țări ale lumii.

OAMENII IUBESC MAREA. În localitatea italiană Porto San Giorgio a avut loc recent primul festival închinat mării. Au fost prezentate cu acest prilej 22 de filme documentar-artistice, 39 de filme documentare de informație, 10 filme de lung metraj. «Înainte de orice marea este o sursă de inspirație liberă pentru om, este apoi o

cale de comunicație milenară între oameni și civilizații, oferind oamenilor imense bogății» — a spus Bruno Vailati, directorul festivalului.

O CARTE GREA. Firește că e grea: are 46 de kilograme, iar editorul ei, Pierre Bellefont, din Paris, livrează fiecare exemplar într-o valiză specială. «Omăgiu lui Johann Sebastian Bach» — acesta este titlul volumului, ilustrat cu gravuri de Vasarely și incluzînd între coperte trei statuete demontabile. Din tirajul total de 200 de exemplare, 80 au și fost vîndute, în ciuda prețului superpiperat: 40 000 de franci bucata.

ARS LONGA, VITA LONGA. Marc Chagall, unul din cei mai mari pictori contemporani în viață, a fost strălucit sărbătorit la cea de-a 86-a aniversare a nașterii sale. La Nisa a fost inaugurat cu acest prilej, după planurile pictorului, Muzeul Național «Chagall». Săliile muzeului cuprind opere plastice de mare valoare, printre care 17 din lucrările sărbătoritului. Grădina muzeului, ea însăși o bijuterie a genului, este plantată cu măslini și chiparoși, familiar decor chagallian.

ÎN RELUARE. Dintre cei 9 pacienți supuși de profesorul Bernard transplantului de cord, doar doi supraviețuiesc. Proporția nu i se pare îngrijorătoare ilustrului chirurg sud-african, care declară: «Intenționez să reiau transplanturile cardiace, ca unică metodă cunoscută pentru tratarea unor boli cronice ale inimii».

E.D.

DIN DOSARELE MARILOR PROCESE POLITICE

ANTONIO PEREZ ȘI FILIP AL II-LEA (III)

Iovitura de teatru

Blazonul lui Filip al II-lea
la Palatul Escorial.

În capitolele precedente am descris ascensiunea rapidă a tânărului Antonio Perez la curtea regelui Spaniei, Filip al II-lea. Devenit confident al temutului monarh, el se îndrăgostește de prințesa de Eboli, Ana de Mendoza. Sosește la Madrid Juan Escovedo, trimisul lui don Juan de Austria, guvernatorul general al Țărilor de Jos și frate vitreg al regelui Filip al II-lea. Opoziția lui Escovedo împotriva idilei dintre Antonio Perez și Ana de Mendoza, ca și atașamentul monarhului față de prințesă transformă pe nesimțite o banală poveste de dragoste într-o afacere politică.

O primă încercare de asasinat a lui Escovedo, pusă la cale de Antonio Perez cu asentimentul lui Filip, eșuează. Dar...

*

lătă în continuare depoziția pajului Enriquez:

«Secretarul Escovedo însănoșându-se, secretarul Antonio Perez a luat o altă hotărâre. Și anume, ca noi să-l omorim într-o seară cu lovituri de pistol, de stilet ori de spadă, și aceasta fără întârziere. Eu am plecat, în consecință, în localitatea mea de origine pentru a căuta pe unul dintre prietenii mei intimi și un stilet cu lama foarte fină, care valorează mai mult decât un pistol, când trebuie să uci un om.

Am plecat cu diligența și mi s-au dat polițe către Lorenzo Spinola pentru a ridica banii la Barcelona. Acolo am atras în complot pe unul dintre frații mei, Miguel Bosqué, căruia i-am promis o sumă în aur și bunăvoința secretarului Antonio Perez.

Am ajuns la Madrid tocmai în ziua când au spânzurat-o pe servitoarea secretarului Escovedo. În absența mea, Diego Martinez a adus din Aragon, pentru același scop, doi oameni, Juan de Mesa și Insausti. A doua zi, Diego Martinez ne-a reunit pe toți patru într-o casă în afară de Madrid, pentru a hotărî asupra mijloacelor și momentului favorabil omorului. Diego a adus o sabie lată, ornată pînă-n virf, și pumnale pentru a ne înarma. Secretarul Antonio Perez plecase pentru a petrece săptămîna sfîntă într-o mănăstire din Alcalá, fără îndoială cu intenția de a îndepărta orice bănuială privind persoana sa. Ne-am înțeles că în fiecare seară ne vom reuni în mica piață Santo Iacobo, prin care secretarul Escovedo trebuia să treacă, ieșind din casa sa. În ziua de luni a paștilor, la 31 martie, Juan de Mesa și cu mine am întârziat, mai mult decât de obicei, pentru a ajunge la locul indicat, în așa fel încît atunci cînd am ajuns în piața Santo Iacobo, ceilalți plecaseră pentru a-l pîndi pe secretarul Escovedo într-una din străzile care dădeau în piață. În timp ce ne învîrteam pe acolo, cineva a venit și ne-a spus că secretarul Escovedo fusese asasinat.

Atunci ne-am întors la locuințele noastre. Ajungînd la mine acasă, am dat peste Miguel Bosqué, îmbrăcat în vestă scurtă, căci își pierduse mantaua și pistolul. Juan de Mesa a găsit la rîndul său în fața porții sale pe Insausti, pe care l-a ascuns în casa sa. El îl lovise pe Escovedo și îl ucisese cu o singură lovitură de spadă, aruncînd apoi arma însîngerată într-un puț al casei lui Juan de Mesa.

În timpul nopții, ajutorul de bucătar, Rubis, s-a dus la Alcalá pentru a raporta lui Perez, care s-a bucurat de vestea aceasta.

Ucișagii au fost îndepărtați din Madrid. Miguel Bosqué a primit o sută de monede de aur și s-a întors în Aragon împreună cu toți ceilalți. Juan de Mesa a obținut drept recompensă un lanț de aur, cincizeci de monede de aur și o cămă de argint fin, iar prințesa de Eboli l-a angajat ca administrator al bunurilor sale. Diego Martinez a adus, după cîteva zile, celorlalți trei cîte un brevet de «alferez» (sublocotenent) în serviciul regelui Spaniei, cu o soldă de douăzeci monede de aur.

Cu aceasta se încheie depoziția lui Enriquez.

INTRIGI LA CURTEA REGALĂ

Regele Filip al II-lea avea pe vremea aceea și un alt secretar, Mateo Vasquez. Acesta

era un om de origine modestă, foarte muncitor, reținut și, firește, îl ura pe strălucitul lui coleg, Antonio Perez. Regele întreținea cu grijă ura dintre secretarii săi, pentru a-i supraveghea pe ambii prin informări reciproce, pe care le primea de la fiecare în parte.

După asasinarea lui Escovedo s-a răspîndit în toate părțile zvonul că autorul asasinatului era însuși Antonio Perez.

Fără să bănuiască rolul regelui în acest asasinat, Mateo Vasquez își informă suveranul, de la care primi acest răspuns ipocrit:

«Ați procedat foarte bine trimițîndu-mi de îndată vestea despre Escovedo, pe care am primit-o în pat. La un interval foarte scurt după aceea a venit don Diego Cordoba pentru a mi-o comunica... Chestiunea este stranie și nu înțeleg ce spun alcazii».

Trei zile după aceea Mateo Vasquez a scris din nou regelui:

«În popor cresc bănuielele contra unuia din secretari, din cauza morții celui-lalt. Se zvoneste că un prieten cu funcție înaltă al lui Escovedo ar fi pus la cale uciderea sa, și anume din cauza unei femei. Se mai spune că în ziua în care soția acestui secretar s-a dus pentru a vizita pe soția delinctului, aceasta a ridicat vocea, blestemînd pe cel care a dat lovitura și aceasta într-o manieră care a fost observată de multă lume. Dacă Maiestatea-Voastră ar binevoi să afle în secret ceea ce se spune despre acest deces și cine este bănuie, cred că ar fi foarte convenabil să întrebați și de motive»...

Primul om căruia Filip al II-lea i-a arătat această scrisoare a fost, firește, Antonio Perez. Regele i-a dat totodată sarcina de a întocmi un proiect de răspuns.

«NU VĂ NELINIȘTIȚI!»

După ce a făcut unele completări la proiectul prezentat de Perez, Filip a trimis lui Mateo Vasquez următorul răspuns, voit confuz:

«Am aflat deja de unde provine chestiunea, dar nu pot vorbi despre ea, dorind din tot sufletul ca să se afle pe alte căi, pentru a fi pedepsit (vinovatul). Astfel, vă asigur că aceasta este cu totul diferită de toate acestea, deși cred că acel care a comis fapta are motive puternice și de asemenea nu se poate pune nici o bază pe ceea ce spuneți, prin exces de curiozitate și o judecată prea hazardată».

Așadar, Filip al II-lea s-a exprimat în această scrisoare într-un stil deosebit de sinuos și într-o manieră neclară urmîrind, evident, să nu dea un răspuns univoc și limpede.

Vasquez s-a adresat și fiului lui Escovedo, îndemnîndu-l să ceară dreptate de la rege, fără să arate însă pe cine bănuia drept ucigaș al tatălui său.

Perez începu să se neliniștească și își exprimă îngrijorarea față de Filip. Regele i-a trimis atunci următorul mesaj, deosebit de perfid:

«N-aveți nici un motiv de a nu fi încrezător și curajos. Nu vă neliniștiți, să nu vă fie teamă și credeți-mă că totul se va aranja foarte bine... Și nu veți fi biciuit în tot lungul străzilor atîta timp cît Dumnezeu mă va ține în viață, fiindcă chiar dacă alții se schimbă, eu nu mă voi schimba deloc. Mă voi ține de cuvînt. Puteți fi sigur și dați dovadă de curaj în fața acestei griji, curaj pe care îl puteți avea, fiindcă mă aveți pe mine!»

În aceeași zi, Filip al II-lea scria lui Mateo Vasquez: «...Nu trebuie nici să presupuneți, nici să gîndiți că se poate merge mai departe... Îndată ce voi sosi la Madrid, mă voi ocupa de această afacere, fiindcă trebuie să văd o anumită persoană care se află acolo și sper că în acest fel totul se va aranja prompt și cel mai bine. Astfel puteți fi fără grijă și în deplină liniște».

Regele se comporta ca și cum ar fi vrut să-i împace pe cei doi secretari de stat și a trimis la amîndoi diverși mijlocitori.

George BIANU

(Va urma)

la sfârșitul stagiunii — critica, sau în loc de prefață

Vara asta capricioasă care a debutat teatral cu **Hotelul astenicilor**, pentru a se «reabilita» brusc cu o comedie de Camil Petrescu, în premieră absolută, făcând să explodeze deconcertarea noastră în fața unei situații de-a dreptul paradoxale, creață de amânarea și după 4 decenii a premierei lui **Danton**, vara asta capricioasă care a descoperit, în sfârșit, «Luna comediei cu plafonul descoperit», vara asta capricioasă în care s-a constatat că e totuși înțelept proverbul despre mai bine mai puțin, dar mai bine, și că se poate aplica și în teatru, unde un bilanț de peste 40 de premiere originale într-o stagiune nu înseamnă pînă la urmă mult, dacă lumea reține doar **Fluturele pe lampă** de Paul Everac și **Puterea și Adevărul** de Titus Popovici; în sfârșit, vara asta capricioasă care mă găsește în aceste pagini ospitaliere, cu un tiraj de 160 000 de exemplare, chiar și cu obstinată mea ambiție de a scrie cronică teatrală fără alte obligații în schimb decît de a-mi păstra neclintită credința, capricioasa vară, zic, m-a obligat să revin asupra condiției criticului de teatru.

Sînt, cum bine se știe, și mă văd onorat sa o afirm și cu acest prilej, partizanul teatrului ca expresie a unei opțiuni politice, și cu atît mai mult în epoca noastră, și cu deosebire în țara noastră, care a transformat ideea de politică în practica de fiecare zi a unui popor întreg.

Sînt, cum bine se știe, partizanul rolului activ pe care teatrul trebuie să-l joace în viața unei colectivități și tocmai de aceea am susținut cu patimă opera literară și spectacolul, implicate activ și dinamic în dinamica socială și politică a epocii.

Dar arta are ea însăși rigorile ei, care fac ca un succes de casă de sute de reprezentații să nu înscirie nici opera și nici spectacolul în perimetrul culturii.

Obligația morală și deci profesională a unei critici de atitudine și de opțiune, a unei critici partizane, în înțelesul nobil al cuvîntului, este de a face explicită în aceeași măsură pentru spectatori și pentru slujitorii teatrului, direcția și rigoarea estetică. Pentru că nu orice lozincă se poate substitui replicii literare autentice, după cum nu orice replică autentică poate deveni o lo-

zincă.

Condiția unui cronicar de teatru, care ține la demnitatea lui, se realizează atunci cînd acesta are curajul să devină insuportabil în inflexibilitatea lui critică și față de public, și față de oamenii scenei. Vorbind în numele exigențelor spectatorului, exigențe care nu o dată sînt, cu și fără temei, clamate, nu vei putea să uiți că și în artă există piloți de încercare și că deci o datorie critică o constituie și pasiunea pusă în slujba afirmării noului pe care nu orice fel de aplauze îl detectează imediat. După cum, vorbind publicului în numele rigorilor artei scenice, rigori care cer și ele un limbaj anume și o pregătire în receptarea acestui limbaj, nu vei putea să omiți faptul că arta rămîne un mijloc de comunicare a ideilor, iar ideile mari sînt întotdeauna accesibile mulțimilor și devin mari prin îmbrățișarea lor colectivă.

Condiția unui cronicar de teatru se realizează în sfârșit atunci cînd acesta are curajul de a nu aparține nici unui dramaturg, nici unui actor, nici unui scenograf, nici unui regizor, nici unui director de teatru. Și nici unui director de gazetă. Ci Teatrului.

Am venit la «Flacăra» angajat numai față de Teatru.

Dinu SĂRARU

Scenă din spectacolul cu piesa *Trei frați gemeni venetieni*

cu și fără cortină

● Zilnic în București vin în medie 300-400 de pionieri. Aflînd această știre, conducerea Teatrului «Ion Creangă» a urmărit la cele 29 de locuri de tranzit din Capitală pe tinerii virtuali spectatori. Inceputul a fost făcut duminică 1 iulie de un grup de pionieri din Mehedinți care au gustat, cu emoție, inedita reprezentație deschisă cu *Scufița cu trei iezi*, deși erau neobișnuiți cu «îndrăznelile» spectacolului, așa cum mărturisea conducătorul grupului.

O inițiativă fericită, dacă ne gîndim cît de mult contează pentru formarea gustului luarea de contact a tinerilor din țară cu spectacole reprezentative ale teatrului pentru tineret.

Ne-ar interesa opiniile spectatorilor pionieri la aceste spectacole.

● Se preconizează ca în stagiunea estivală pe litoral să se prezinte spectacole de teatru, operă, operetă, balet, folclor, revistă, comedii muzicale, concerte de muzică ușoară.

Numărul total al acestor spectacole va fi, la sfârșitul lunii august, de 665. Dacă ne gîndim că în trei luni ni se oferă mai multe spectacole decît am putea vedea în doi ani, seară de seară, putem dormi oare liniștiți?

● În București și în țară se desfășoară încă o bogată activitate teatrală la sediu. În afară de premierele oferite în Luna comediei de trupe din Capitală, și provincia este la fel de darnică: Teatrul de stat din Arad cu Fizicienii de F. Dürrenmatt, Teatrul de stat din Tg. Mureș, secția maghiară, cu Molière de M. Bulgakov, Teatrul «G. Bacovia» cu *Trecere prin veranda verde* de George Genoiu. E bine că buletinul meteorologic ține, din cînd în cînd, cu efortul teatrelor. Sperăm sincer aceiași lucru și din partea publicului.

● O față imposibilă de Virgil Stoenscu,

în interpretarea colectivului secției române a teatrului din Oradea. Ultima premieră a teatrului, ultima piesă a dramaturgului «specializat» în problemele tineretului (în fotografie).

spectacole

TREI FRĂȚI GEMENI VENETIENI

La acest spectacol este izbitoare capacitatea lui David Esrig de a valorifica, de a fructifica un text dramatic inexpressiv. Nu din dorința de a-i da virtuți scenei pline de sensuri, ci din seducția pe care regizorul o are față de jocul teatral plin de intonații speciale, de răsuciri și forfecări ale cuvîntului. Specula comicului total sau, mai elastic, a risului total — pare a fi dorința vădită a regizorului. Mai precis, comicul ce include nu numai gluma lejeră de replică imediată, ci pe cel al efectului împins dincolo de limită, al grotescului, al șarjei sau al mișcării, amețitor construite.

Încilcitură comică, provocată de asemănarea celor trei frați gemeni venetieni (autor, Antonio Mattiuzzi, zis Collalto), doar piesei ponderea dramatică necesară și, pornind de aici, Esrig își face jocul.

De-a lungul desfășurării însă, spectacolul suferă o scindare, o frîngere în două. Ne gîndim fără să vrem la rotunjirea perfectă din *Nepotul lui Rameau*, sau la armonia nebuniei din *Troilus și Cresida*. Personajele nemascate (adică cei trei frați gemeni, han-gița, logodnica — inedită și plină de haz dulce, Silvia Popovici) nu ajung la o comunicare unitară stilistică cu măștile de tipul comediei dell'arte (Arlecchino, Geronte), ceea ce face ca publicul să nu poată intra lesne în convenția măștilor, lipsindu-i poate și tradiția unor atari reprezentații.

Există în spectacol o dilatare a gestului, care îngreunează ritmul fără vreun plus de câștig artistic (servitorii hanului își descompun mișcările înconjurînd personajele fără mască cu aere malefice, în vestimentație ku-klux-klanică).

Este impropriu să scrii despre Marin Moraru în cîteva rînduri, consemnîndu-l drept excelent sau strălucit. Poate doar prins într-o masă de montaj, jocul său s-ar putea derula în dinamica sa interioară. Excelentă Ileana Stana Ionescu, în special în partitura guturală a discuției cu «soțul» său, David Esrig se relaxează, relaxîndu-ne.

HOTELUL ASTENICILOR

Comedia satirică este un gen frecvent abordat de dramaturgia noastră originală. Ne permitem să includem în această categorie și *Hotelul astenicilor*, noua piesă a lui I.D. Șerban. Premiera Teatrului «Nottara» readuce în atenția spectatorului dinastia viu disputată a ștampei, a cererii timbrate și parafate, a lui «nu se poate», «nu e legal» sau «să mai așteptăm încă», a inerției, a funcționarilor-mecanisme în slujba unui vechi sistem birocratic.

Neuitatul Spiridon Biserică al lui A. Baranga deschide seria vajnicilor luptători cu ștampila. De astă dată, doctorița Mihaela Bărăgan este cea care preia ștampila împotriva dosarelor, a strategilor ce știu să cadă în picioare punînd bețe-n roate bunelor inițiative. Fără a fi o satiră virulentă, fără a avea un conflict dramatic solid construit, *Hotelul astenicilor* se constituie ca o lucrare dramatică agreabilă, pentru un public de vacanță, dornic să ridice de «negativii» din viață urcați «sintetic» pe scenă. Am fi vrut s-o desprindem pe Liliana Tomescu din distribuția onestă a spectacolului (onestă e și regia lui Mircea Avram). Dar talentul ei nu are de astă dată o partitură pe măsură. Îl menționăm pe Lucian Dinu într-o apariție cuceritoare.

Rada PREJBEANU

sub semnul adevărului, justiției și echității

dilemă pentru
conștiințe,
dilemă pentru
suflete

Un tată — Grigore Puiescu din satul Gura Bărbuleșului, comuna Bărbuleșu, județul Dimbovița — ne istorisește, în cuprinsul doar a două pagini scrise de mână, o întâmplare crincenă.

Fiul său, Ion Puiescu, după ce a absolvit o școală tehnică de alimentație publică a fost repartizat la restaurantul «Dunărea» din orașul Moreni, unde a preluat gestiunea fostului responsabil.

Apoi, pe acest tânăr contactul cu viața, cu exigențele și cu asprimitățile ei l-a depășit. Gestionarea restaurantului, Ion Puiescu o făcea, în fapt, împreună cu concubina sa, Floarea Moraru, care era barmană; salariații ceilalți nu-i prea dădeau ascultare; și, ceea ce a fost mai grav, au apărut pagube în gestiune.

Încurcătura i-a speriat pe cei doi tineri și ei au luat hotărârea să se sinucidă. Floarea Moraru a scăpat totuși cu viață, dar Ion Puiescu a murit.

Cam astea-s faptele. Poate unii dintre cei care de-abia azi au aflat de Floarea Moraru și Ion Puiescu vor trage o concluzie de felul «Două biografii nenorocite, există și de astăzi!» și-și vor vedea mai departe de treburile lor personale. Poate așa găndesc chiar și unii dintre cei care au fost în preajma celor doi tineri și, ca oameni, ar fi trebuit să facă ceva. Însă nu poate gândi așa tatăl lui Ion Puiescu.

Dimpotrivă, bătrîrul acesta se chinuie cu durerea pierderii fiului, cu multe întrebări ale căror răspunsuri încă nu-i sînt limpezi; cu efortul, prozaic dar împovăraător, de a acoperi pagubele în gestiunea fiului său, al cărui girant acceptase să fie.

Grigore Puiescu se întreabă în ce măsură e adevărată afirmația făcută de Floarea Moraru într-o declarație dată — la 20 noiembrie 1971 — în fața forurilor de conducere ale T.A.P.L. din Tirgoviște, afirmație potrivit căreia «mai mulți salariați au produs pagube, fie prin neglijență, fie prin sustragere de alimente sau bani, iar Ion Puiescu s-a găsit singur într-o asemenea situație și asta l-a dus la luarea hotărîrii de a se sinucide».

Grigore Puiescu se mai întreabă dacă nu cumva o parte din vină o poartă și Floarea Moraru. S-ar putea să aibă dreptate, dar s-ar putea să o și nedreptățească cumplit pe femeia împreună cu care fiul său a trăit un mare coșmar însă poate și o frumoasă iubire.

Dificultatea — ba adeseori chiar imposibilitatea — de a face o dreptate care să împace nu numai bilanțul gestiunilor, ci și sufletele noastre de oameni mă amărăște.

chimie și antipatie
sau cui îi desfacem contractul de muncă?

Codul Muncii răspunde precis la această întrebare, cu enumerări limitative de situații, de cazuri, și cu texte imperative.

Și totuși, atunci cînd se aplică litera legii se mai fac și greșeli. O asemenea greșală, socotim noi, s-a petrecut cu tovarăsa inginer Margareta Papadopol, salariată a Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor, atunci cînd, prin decizia nr. 123 din 9 mai 1973, i s-a desfăcut contractul de muncă.

Dar pentru că problema vizează un raport de muncă, să vedem în chip precis cum a muncit tovarăsa inginer Papadopol în viața dumneaei. Am în față un întreg volum alcătuit din caracterizări, note, referate, din care pur și simplu nu știu care fraze să aleg, pentru că atât de numeroase sînt cele laudative. Și totuși:

Întă ce a scris, în mai 1955, remarcabilul profesor al învățămîntului politehnic românesc Traian Negrescu: «O excelentă studentă..., lucrarea sa de diplomă a fost întocmită cu o conștiinciozitate și cu un devotament cum numai rar mi-a fost dat să văd... Pentru aptitudinile sale de lucru în laborator, pentru stăruința și pricepera sa în muncă, subsemnatul am propus-o și a fost angajată ca asistentă a subsemnatului la Institutul național de cercetări tehnologice... A plecat de la noi din dorința proprie de a lucra într-o uzină. Cu tot regretul tuturor, nu am putut-o împiedica să plece... Am regretat plecarea unei colege inimoase în muncă, îndemnică, pricepută, sinceră și deosebit de cinstită».

Întă ce se scrie într-un certificat din 1960: «În perioada septembrie 1954 — iulie 1957 a activat ca membru în comitetul cercului de polarografie din cadrul

filialei A.S.I.T. București și într-o comisie de organizare a Congresului A.S.I.T. din iunie 1957... a dat dovadă de punctualitate, devotament și spirit de organizare... a promovat cu convingere în unele fabrici și uzine, cu care avea legături de lucru, unele probleme ale organizării științifice a muncii, în special în domeniul laboratoarelor... și-a cerut transferul la ICEMIN pentru a lucra în munca de cercetare de care era pasionată. (În timpul cît a fost salariată a A.S.I.T. lucra în timpul liber polarografie la laboratorul de fizică al Institutului politehnic, sub conducerea tovarășului academician S. Vencov.) Nu a oprit-o de a pleca în această muncă faptul că la A.S.I.T. urma să fie avansată într-o funcție superioară».

Întă cum o recomandă, cu o scrisoare trimisă în 1960 din Praga, profesorul J. Heyrovski, laureat al Premiului Nobel, profesorului P. Spacu, la Centrul de cercetări chimice al Academiei noastre: «...am onoarea și plăcerea de a vă recomanda pe domnișoara ing. M. Papadopol care a lucrat în institutul nostru de polarografie în 1955 timp de cîteva luni. Ea s-a arătat foarte devotată muncii științifice. Domnișoara inginer Papadopol dorește să fie admisă la Centrul de cercetări chimice al Academiei de Stat a R.P.R., probabil ca aspirantă, pentru a avea posibilitatea să continue cercetările pe care le-a început. Dacă acest proiect poate fi realizat și se pune problema de a aprofunda partea pur polarografică a studiilor sale, institutul nostru este gata să o primească pe domnișoara Papadopol în laboratoarele noastre pentru un stagiu, în cadrul colaborării mutuale care există între academiile noastre de știință».

Dar dincolo de aceste caracterizări și, repet, numeroase altele, pe tovarăsa inginer Papadopol o recomandă certificatul de inventator 48001 din 7 iunie 1965 pentru invenția cu titlul «Liant cu întărire rapidă»; o recomandă și cea de-a doua invenție a dumneaei, intitulată «Procedeu de oprirea apelor de infiltrație în rocă»; într-un cuvînt, o recomandă toate faptele muncii dumneaei.

Și totuși unui asemenea om dăruit muncii i s-a desfăcut contractul de muncă, după ce, un lung timp, i s-a făcut un, tot lung, șir de mizerii. De ce? Mi-a explicat foarte simplu și precis chiar tovarăsa ingineră Papadopol.

Pentru că a pretins să se introducă în planul de stat, cu regim prioritar, o cercetare de interes «la zi» pe plan mondial, cercetare privind încălzirea electrică a spațiilor din construcții, problemă căreia dumneaei, împreună cu alți colegi din institut, i-au găsit soluții originale de rezolvare.

Numai că la INCERC și o altă grupă de cercetare are tîrziile pretenții de paternitate asupra acestui lucru gata descoperit. De aici, conflicte, șicane. Și, ce-i mai rău, sancțiuni tocmai pentru cei care nu merită. Mai precis, tovarăsa ingineră Papadopol, specialistă în chimie, s-a trezit trecută ca auxiliară a unui inginer constructor care era responsabilul unei teme cu specific de chimie.

Deci iată că ne purtăm cu inventatorii de parcă oamenii de felul lor ar mișuna cu miile prin institutele și întreprinderile noastre.

Pentru titlul micropledoariei mele aș fi preferat să nu parafrazez, ci să repet într-un totuși titlul celui vechi dar simpatic film chemat «Chimie și dragoste».

drept și trigonometrie

În ziua de 12 decembrie 1972, un destin potrivit, — cum ar fi spus anticilor —, o întâmplare precis determinată de niște cauze — cum spunem noi cei de azi — a unit sub semnul tragismului trei oameni care pînă atunci nu știau absolut nimic unul de altul: Etelka Florkiewitz, Gheorghe Antal, venit tocmai din Moinești, și Gheorghe Ancuța.

Accidentul, căci despre un accident rutier este vorba, s-a petrecut la Brașov, în intersecția dintre străzile Grigoraș Dinicu, Poarta Schei și Ciucaș.

Gheorghe Antal, care conducea un microbuz, era aproape ieșit din intersecția aceasta cînd autocamionul condus de Gheorghe Ancuța, autocamion care avea un sens de mers perpendicular pe cel al drumului microbuzului, l-a ajuns, l-a lovit în partea stîngă, proiectîndu-l pînă la marginea trotuarului opus. La rîndul său, microbuzul astfel tam-

ponat a lovit-o pe Etelka Florkiewitz, o femeie în vîrstă de 67 de ani, care după cîteva zile, din pricina traumatismelor suferite, a decedat.

Gheorghe Antal, șoferul microbuzului, a fost socotit vinovat de către instanțele judecătorești din Brașov și condamnat să sufere o pedeapsă de doi ani și opt luni închisoare.

În cursul procesului, firește, s-au purtat dialoguri contradictorii privitoare la mai multe aspecte care se cereau lămurite. Eu însă, aici, n-am să mă opresc decît asupra uneia dintre apărările ce și le-a făcut Gheorghe Antal. Și anume aceea că a intrat în intersecție fără să oprească, pentru că stopul era în dreapta străzii Ciucaș, pe care el era angajat, dar în spatele unui loc de parcare. Iar tocmai atunci, în fața stîlpului cu stopul era un autocamion, bineînțeles înalt ca orice autocamion, care pur și simplu l-a împiedicat pe Antal să

vadă stopul.

M-ar fi convins în cu totul altă măsură hotărîrile celor două instanțe dacă se făcea în motivările lor și puțină trigonometrie. Poate raporturile dintre înălțimea la care erau ochii lui Antal cînd el era așezat la volanul microbuzului său, cota maximă a înălțimii unui autocamion obișnuit (dacă nu se putea stabili precis chiar tipul de autocamion care era parcat acolo la ora accidentului), înălțimea stîlpului stopului și distanța, evident variabilă, dintre microbuz și stop ar fi condus la o concluzie, la o descoperire surprinzătoare și poate în cadrul unui eventual recurs extraordinar se va apela și la unghiuri trigonometrice de vedere.

Lucrul ar fi eventual profitabil lui Gheorghe Antal, acest om care intră în închisoare cu grija că soția sa e bolnavă, nu-i salariată și va trebui totuși să aibă grijă de copilul lor minor; dar lucrul acesta ar fi cert profitabil breslei judecătorilor, pentru că ar dovedi că munca dumnealor nu pretinde doar cunoștințe juridice.

E cît se poate de natural: pentru fibrele artificiale vă adresați la
COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE

BRĂILA Șos. Vizirului, km. 10
care produce:

— celofibră tip bumbac;
— celofibră tip lină;
— celofan neacoperit
și acoperit sau lăcuit,
simplu sau imprimat,
colorat, livrabil în coli,
role ori confecții
(pungi de diferite forme și mărimi);

— carboximetilceluloză
purificată și tehnică
— sulfat de sodiu tehnic anhidru;
— rețea cord viscoză
în țesătură carcass,
breacker, topplay,
pentru confecții din cauciuc;
— fir cord simplu sau cablat.

INFORMAȚII SE POT OBTINE LA TELEFON 1 61 00,
TELEX CELOSTUF 01 185 18